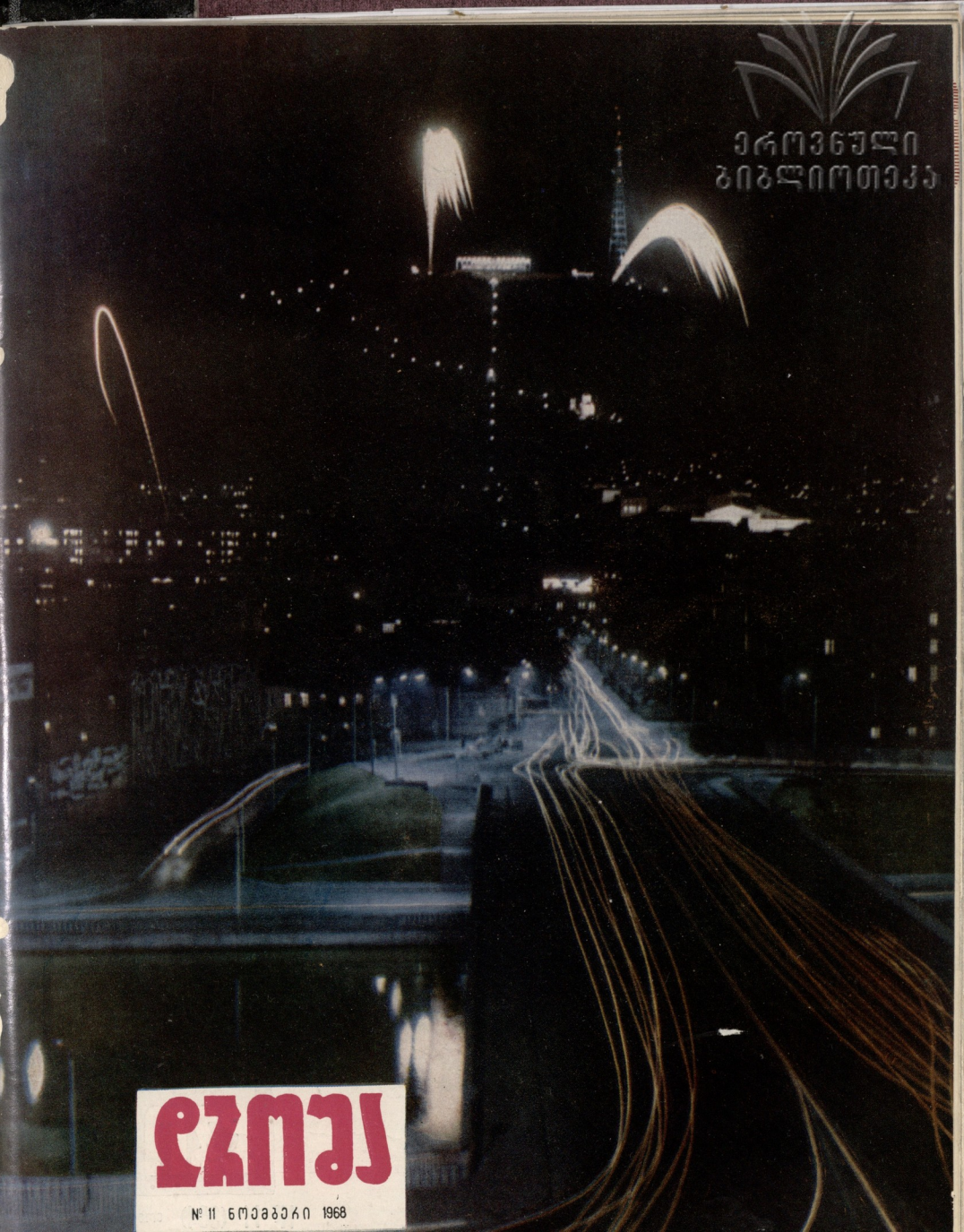

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქმე

№ 11 ნოემბერი 1968

 ქართველნი
 ზიგლირთეხე

საბჭოთა აღამიანა ახალ მსოფლიო-ისტორიულ
 გამარჯვებას მიაღწია. ოთხ ღღა-ღამეს კოსმოსში
 ღაჰყო მამაცმა მფრინავმა გიორგი ტიმოთეს-ჰე ბე-
 რეპოვოი. მცნიერული ღა ტექნიკური კვლევის
 პროგრამა, რომელსაც კოსმონავტი მფრინავი აწარ-
 მოებღა, წარმატებით იქნა შესრულებული.

პროლეტარებო ვეღა ქვეყნისა, შეერთლით!

ღყო

№ 11 (384) ნოემბერი, 1968 წ.
 გამოცემის წელი 46-ე.

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტი-
 კური ღა სალივარაურო-სამხაზური
 ჟურნალი

საქართველოს რევოლუციური პარტიის ანგარიშები...

10.706

ოღენინი ისტორიაში შევიდა, როგორც მშრომელთა თავისუფლებისა და ბედნიერებისათვის მკვნებარე მებრძოლი, — ვითხოვლობით სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაში ვლადიმერ ილიას—მე ლენინის დაბადების 100 წლისთავისათვის მზადების შესახებ, — იგი თავდადებით იბრძოდა სოციალიზმის გამარჯვებისთვის. ეს დღე აღდასაწყვეა! — წერდა ლენინი, — და იღის მისთვის აღამაინა სოციალურ გაცხროს... და მთელი მისი სოციალურ მოხმარა და მუშათა კლასის, მშრომელი ხალხის საქმეს, რევოლუციის საქმეს, კომუნისის საქმეს. ოღინი შეურთიველი იყო მტრებისადმი, კონკრეტული პოლიტიკაში. მთლიანი — პრაქტიკული პრობლემების გადაწყვეტისადმი მიდრეკილი. უწყვეტი გავშირა მსაქმეთა, ველოსიბორბელთა და ყურადღება აღამაინებისადმი, თავდადალობა, მომთხვევლობა საყოფაო თავისა და სხვებისადმი — ასეთია ჩვენი ბელადისა და მასწავლებლის დიდი სახე.

არა არის ის იმავე ამაღლებული და კეთილშობილური, ვიდრე ბაძავედ ლენინს, თავდადებულად იბრძოდ საქმისათვის, რომელსაც მან სიცოცხლე მოაზმარა. მუშებში, გლეხებში, ინტელიგენცია, მთელი მრავალრიცხოვანი საბჭოთა ხალხი ერთგული არიან ლენინისთვის, ცხოვრობენ, შრომობენ და იბრძვებიან ლენინის სახელით. მასების შეხვედრული შრომით, შემოქმედებით აღმშენებლობით ვლინდება ერთგულება ლენინისთვისადმი, კომუნისის საქმისადმი. საბჭოთა აღამაინების ყველა წარმატებაში ხორცის ისხამს ვლადიმერ ილიას—მე ლენინის დიდი იდეები და აზრები. ჩვენი პარტია მთელი თავისი სახელგანანი ისტორიის მანძილზე მიამყევინა კომუნისტური მშენებლობის რეინურ გენერალურ ხაზს. პარტიის პროგრამაში, სკკპ XXIII ყრილობის გადაწყვეტილებებში განსაზღვრულია კომუნისის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შემქნის, სასოფლო-ბრუნველ ურთიერთობის სრულყოფის, მშალა პოლიტიკური შეგნების სულსიკეთებით საბჭოთა აღამაინების აღზრდის შემდგომი ამოცანები.⁴⁴

ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების ამ სიტყვებში ზუსტად და ამომწურავ-

ვად არის განსაზღვრული ბრძენი ბელადის პიროვნების სიდიადე; მწერლობისათვის, ხელოვანისათვის, რომელიც ცდილობს ასახოს ლენინის ცხოვრება და ბრძოლა, აქ ნაჩვენებია ვაზა, ნაჩვენებია პერსპექტივა. ეს სიტყვები შთააფრთხილებს მხატვრული მწერლობისა და სახვითი ხელოვნების ოსტატებს შექმნან ახალ-ახალი ნაწარმოებები დიდ ლენინზე, ნაწარმოებები, რომლებშიც მთელი ძალითა და სისასით უნდა გამოჩნდეს უკვდავება ლენინისა, მისი საქმისა.

სიტყვის გამომჩენილმა ოსტატებმა, როგორც საბჭოთა კავშირში, ისე მთელ მსოფლიოში დღემდე არაერთი ბრწყინვალე ნაწარმოები დაწერეს ლენინის ცხოვრებაზე, დიდ ოქტომბერზე; მათ შორის პირველი ირგვინ უნდა დაეახსებოდნენ მკაცრი შესანიშნავი მხატვრულ-ლიტერატურული ნაწევრი ვ. ა. ლენინი; 1930 წელს ამ ნაწევრის გამო ნ. კ. კრუჟსკაია გორკის სწერდა:

„მივიღე თქვენი მოგონებები ილიჩზე. კარგია. ლენინი ცოცხალ გვაჯერ დახატული. ძალიან კარგია, რასაც წერით ლინდონის ყრილობაზე. ყველაფერი სიმაბოლოა... თქვენ ვეჯავრებ ილიჩს. ეს სიყვარული რომ არა, ასე კარგად ვერ დასწერდით. მოლიანად ცოცხალი ლენინი“.

გორკის ამ ნაწევრში ვითხოვლობთ:

„1918 წლის შემოდგომაზე მე ვითხოვ სირიველ მუშას დიმიტრი პავლევი, თუ რომელია, მისი აზრით, ლენინის ყველაზე დამახასიათებელი თვისება.“

— უბრალოება. ის უბრალოა, როგორც სიმართლე.

თქვა მან ეს სიტყვა რომ ეტუობოდა კარგად მოფორმებული და დიდი ხნით ადრე გადაწყვეტილი ჰქონდა.“

პროლეტარული რევოლუციისა და სასოფლო-ბრუნველ სოციალისტური გარდაქმნის გენიალური თეორიტიკოსი, პროლეტარული რევოლუციის უდიდესი ბელადი, შემქმნელი და ხელმძღვანელი ბოლშევიკური პარტიისა, მსოფლიოში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს — მუშათა და გლეხთა სახელმწიფოს დამაარსებელი და ხელმძღვანელი, იყო განსახიერება ყველაზე მაღალი და ძვირფასი, ყველაზე კეთილ-

შობილური აღამაინური თვისებებისა. სწორედ ასეთი სახით წარმოსდგება ლენინი ჩვენი პოეტებისა და პროზაიკების ქმნილებებში.

როცა ლენინი ტრიბუნაზე იდგა, უსმენდა და გრძობდა, რომ ლაპარაკობს თვითონ ისტორია, — აღინიშნავდა გორკი ლინდონის ყრილობის შთაბეჭდილებათა გადმოცემის დროს; ლინდონის ყრილობის პერაოდინვე გორკი ასეთ ეპიზოდს იხსენებს:

„მივიდა ლენინი იმ სასტუმროში, სადაც მე დაბინავდი, და ვეხადე: ყურადღებით სინჯავს ლოჯის.“

— რას აცეთობ?

— შინა გავიგო, ზეწრები ნესტიანი ხომა არ არის?

შე უცებ ვერ გავერკვე — რაში სჭირდება, იცოვებს, თუ როგორი ზეწრებია ლინდონის სასტუმროებში? შემამჩნია გორკე და ამბობს:

— თქვენ უნდა გაუფრთხილდით თქვენს განმითვობას.“

ნისლიანი ლინდონის პაერზე ზეწრები ადვილად ნესტიანდებიან, მწერალი შეიძლება გაიცდეს — არც ეს ვეოწყებდა ლენინს, ამაზე ზეწრებს. ის ეთილორული ფეიქრობა კაცობრიობის ისტორიის ყველაზე უძირითადეს პირობებზე და აღამაინათა სრულად უბრალო საჭიროებებზეც, ე. წ. წარმოამბებზე.“

ასეთია მარად ცოცხალი ლენინი. ასეთად წარმოგვიდგება იგი ჩვენი მწერლების ნაწარმოებებშიც.

უქრნლის ამ ნომერში ჩვენ ვაქვეყნებთ ცნობილი საბჭოთა მწერლის მიხეილ ზომჩენკოს მოთხრობებს ლენინზე. ეს მოთხრობები შესულია მწერლის რჩეულ თხზულებათა ორგანოებში, რომელიც მიმდინარე წელს მოსკოვში გამოცემა მხატვრული ლიტერატურის სახელმწიფო გამომცემლობაში.

ამ მოთხრობებში მწერალს უცდია გადამოცემა ცოცხალი ეპიზოდები დიდი ლენინის ცხოვრებიდან, და ყველა ეს ეპიზოდი, ყველა შტრიხი ამ დიდი აღამაინის ბიოგრაფიისა — ჩვენი ხალხის, ჩვენი ახალგაზრდობისათვის მუდამ მისაბამი იქნება.

მაქ. სსრ კ. მარკსის
სახ. ხან. რესპუბ.
ბეზგლომთისა

შინაზროვნება

საპარტიკამბეროში

ერთი მუშა, გრიგოლ ივანოვი, სამსახურის საქმეზე მივიდა კრებოში.

ის პარტიკიდან იყო ჩამოსული, კრებოში საწყობში იარაღი უნდა ჩაებარებინა — ხმლები, ხიშტები, შაშხანები, რევოლვერები და სხვა სასროლო იარაღი.

და აი, მან შეასრულა დავალება და დამშვიდებული სეირნობს კრებოში, ოცნებობს — ნეტავი აქ სადმე ამხანაგი ლენინი დამანახავს. მისი ნახვა დიდი ხანია ენატრებოდა.

მაგრამ ვერსად ვერ შეხვდა ლენინს, ნატვრა ვერ აისრულა, ამის გამო ცუდი ხასიათი უდევს. მერე კრებოში საპარტიკამბეროში შევიდა, იფიქრა — წვერს გაეძიარა, თმას შეეკრეფა, რომ შინ გალანგებულად დაებრუნებოდა.

და აი, ეს მუშა შეიძინა კრებოში საპარტიკამბეროში, იჭერს თავის რიგს.

ხალხი კი ბოლომდე არის საპარტიკამბეროში. ორი ოსტატი ჰკრევის და პარსას მომსვლელებს, დანაჩრებები იქვე წყნარად სხედან და იცინიან.

აგერ, უკვე ოცი წელია გრიგოლ ივანოვი მოწყვენილი ზის საპარტიკამბეროში და სულ იმაზე ნანობს, რომ ვერსად ვერ დაინახა ლენინი.

უცებ იღება კარი და ახალი მომსვლელი შემოდის. და ყველა ხედავს — ეს გლადიმერ ილიანი-მე ლენინია, სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე.

ყველა, ვინც კი საპარტიკამბეროში იმყოფებოდა, წამოდგა და მიესალმა ახლადმოსულს:

— გამარჯობათ, ამხანაგი ლენინი! ეს ჩვენი მუშაც, გრიგოლ ივანოვი, მიესალმა ლენინს, თან გახარებულად იღიმიება, უცქერს ამხანაგ ლენინს, ცდილობს კარგად დაისინოს, რომ შემდეგ ამ შეხვედრის თაობაზე უაბზოს თავის ნაცნობებსა და მეგობრებს.

ამ დროს კი ლენინი თავის მხრივ ყველას მიესალმა და იკითხა:

— აბა, ვინ არის თქვენში ყველაზე მოლოს?

ყველას გაუჭვირდა, რომ ლენინმა ასე იკითხა. და ყველამ ვაიფიქრა: „ეს ცუდი იქნება, თუ ლენინს როგორ ცდა მოუხდა. ის საბჭოელების მეთაურია და მისთვის ყოველი წუთი ძვირფასია.“

და მაშინ ყველა, ვინც კი იყო საპარტიკამბეროში,

მხვრეობს, ერთი-მეორეს არ აცლიან, ისე ეუბნებიან ლენინს:

— ვლადიმერ ილიჩ, ამას მნიშვნელობა არა აქვს, თუ ვინ არის ბოლოს. აგერ, თავისუფლდება სავარძელი და ჩვენ ვახოვით დღიანათო იგი, რიგს ყურადღებას ნუ მიჰაქცევთ.

ლენინი მიუგებს: — გმადლობთ, ამხანაგებო! მაგრამ ასე არ ივარგებს. წესი და რიგი უნდა დავიცვაო. ჩვენ თვითონ ვაღგენთ კანონებს და ჩვენვე უნდა შევასრულოთ ისინი ყველანაირად, თვით წვრილმან საქმეშიც.

ამ სიტყვებთან ერთად ლენინი გდება განზე მდგარ სკამზე, იღებს ჯიბიდან გახუტს და კითხვას იწყებს.

მაშინ დგება ჩვენი მუშა, გრიგოლ ივანოვი, თბილისი ლენინს და ასე ეუბნება ამხანაგ ლენინს:

— ახლა ზუსტად ჩემი რიგია! მაგრამ შე მირჩენენ ხუთ წელს პირგაუპარსავსა ვიარაო, ვიდრე თქვენ გაცდევინოთ. და თუ თქვენ, ამხანაგი ლენინი, არ დათანხმდით დადგარლდით რიგი, მეც ხომ მაქვს კანონიერი უფლება ჩემი რიგი ვაღაიფოთ, რათა როგორც თქვენ, ბოლო ადგილი დავიჭირო!

— და ყველამ, ვინც საპარტიკამბეროში იყვნენ, ასე თქვეს:

— ეს კაცი მართლს ამბობს. და პარტიკამბერებმაც, მაკრატლებს რომ ატრიალებდნენ ხელში, ასე თქვეს:

— ვლადიმერ ილიჩ, მეტი გზა არ არის, ისე უნდა მოვიქცეთ, როგორც ეს მუშა ამბობს.

და მაშინ ლენინმა გაიღიმა. და ყველამ დაინახა, რომ მას არ უნდოდა ეწყენინებინა არც ეს მუშასათვის, არც ოსტატებსა და არც მომსვლელებსათვის.

ლენინმა გმადლობით, წარმოსთქვა, გახუტო ისევ ჩემზე ჩაიდა და სავარძელში ჩაქადა.

და ყველანი უცქეროდნენ როგორ სათუთადა და ფრთხილად პარსავდა მას ოსტატი.

და ყველანი უცქეროდნენ ამხანაგ ლენინს და ფიქრობდნენ: „აი, დიდი ადამიანი, მაგრამ როგორი თავმდაბალი ყოფილა იგი.“

მაგრამ ოსტატმა უკვე დამთვრა საქმე, ლენინი წამოდგა და თათბიდან გასვლისას ყველას მიმართა:

— ნახვამდის, ამხანაგებო! მადლობლი ვარ!

ბოშუი ქალი

ბიკოლა ფედოსიას დიდი უმბედურება დაატყდა თავს. მის ქმარს ფოტოგების ანთება დემართა და გარდაიცვალა.

ის კაცი, მისი ქმარი, სახლების მზურავი იყო, სახურავების შეკეთების კარგი ოსტატი. ფულსაც კარგად აკეთებდა, ისე, რომ ბიკოლა ფედოსია დაშვრულ ჩაის სვამდა.

როცა ოსტატი მოკვდა, ცხადია, გაუჭირდა ბიკოლა. დაშვრულმა ჩაიმ თქვენი ჰირი წაიღო.

დაიწყო აქეთ-იქით სიარული, ეგებ პენსია და მინიშნონი.

მაგრამ ხედავს, რომ არაფერი გამოდის. ბიკოლას ყველან ეუბნებოდა:

— ბენსიას ვერ მიღებ. შენს ქმარს საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში ძალიან ცოტა ხანს მოუხდა მუშაობა.

მაგრამ ფედოსია ამ სიტყვებმა ვერ შეაერთეს, განაგრძობს სიარულს ყველა დაწყებულუბაში. ეგებ ერთხან მაინც გამოიღობს დენდა და პენსია მოემცრო.

ერთ დღესაც უბედურება მოუვიდა რომ მისი შვიკბიბაბა, ასე უბრებდა:

— მართკ ერთ ადამიანს შეუძლია ვიშველოს. ეს ლენინია. აბა, მიდი მასთან, თუ ასე ძალიან გინდა.

ბიკოლა ფედოსიამ ვაიკო, ლენინის სმორნში იმყოფებოდა. პოდა, გაეშურა იქით.

რა თქმა უნდა, გუშავს მისი შეშვება არ უნდოდა. მერე დახდა — ერთი საცოდო-უწყინარი დედაბერი. ადგა და გაუშვა. ბიკოლა ავიდა მეორე სართულზე. გააკვა დღურადნას.

შეიხდა ერთ თათბინ, არაინი არის. შეიხდა მეორეში, ხედავს — ზის ერთი კაცი მაგიდასთან და არცაღას წერს.

ეს ლენინი იყო.

ბიკოლამ, ცხადია, არ იცოდა, რომ ეს ლენინი იყო. მან იფიქრა, ეს ვინმე აქაური მოსამსახურე იქნებოდა.

ამბობდა ბიკოლა სრულიად აუღელელოდ ეუბნებოდა იმ კაცს:

— ბატონო, თქვენ აქ ვადაშვრად ხართ, თუ საქმეებსაც არჩევთ? ან იქნებ ანგარიშობთ რაიმეს?

ლენინს გაევიდა და უპასუხა:

— გაანჩია, რა საქმე შეგხვდება. ხან წერაც მიხდება, ხან საქმის ვარჩევა, ხან ანგარიშს საქობოა ხოლმე. თქვენ რა გნებავდა?

ბიკოლა ეუბნება:

— იცოთ რა, მე მინდა პენსია მივიღო. ამის გულისთვის თითი ლენინთან სასაუბროდ მოვედი. დამეხმარეთ და მიმიყვანეთ მასთან.

ლენინს კვლავ გაეღიმა და მოხუცს მიუღო:

— აბა, ჯერ მე მომიყვიეთ თქვენი საქმე. იქნებ ლენინი არც დავეკვირდეს. მიხუტეთ ქალი ამბობს:

— არა, ბატონო! ულენინოდ არაფერი არ გამოვა. ჩემი საქმე ძალიან ძნელი საქმეა. მისი ვადაწყვეტა მართლ ლენინს შეუძლია.

ლენინი უპასუხებს:

— მიანე მითხრობთ, რა დავემართათ. ბიკოლა ეუბნება:

— ჩემი ცხოვრების ბიოგრაფია ძალიან უხარბლავია. ამას წინათ ქმარი მომიყვდა, ხელობათ სახლებში გადასუბრაი იყო. და აი, პენსიის საქმე მინდა მოვაგვაო, ყველგან კი იმას მეუბნებიან — ვერ მიიღებ პენსიას, საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში შენს ქმარს ძალიან ცოტა ხანს მოუხდა მუშაობაო.

ლენინი ამბობს:

— სისულულე უთქვამთ: შენი ქმარი აბა დიდხანს როგორ იმუშავედა და საბჭოთა პირობებში, როცა თვითონ საბჭოთა ხელისუფლებამ სულ ცოტა ხანი რაც არსებობს.

მერე ლენინმა აიღო ტელეფონის მილი და ვიკოლას უთხრა:

— ამ წუთს თქვენთან მოვა ერთი მოხუცი ქალი. ჩაიხიოა მას პენსია დავინაწირო. ამის შემდეგ ლენინი მიმართავს ბიკოლას ფელისიას:

— გააკვივით ღერეფანს და აქედან მესამე ოთახში შედით. იქ თქვენს საქმეს მოავგარებენ.

წამოდგა ბიკოლა, მიდის საითაც უთხრეს, თან არა სჯერა, რომ ყველაფერი ასე უცებ მოვაკარდებდა. მაგრამ იმ ოთახში, ულაპარაკოდ აღუყვან ქალადს, რომლის მიხედვითაც მას საპენსიო წიგნაქის მიღება შეუძლია.

ბიკოლამ იმავე დღეს მიიღო პენსია, გახარებული წავიდა ბაზარში, იყიდა ჩაიცა. შეპირდა იმ ცოტადღევი ფართოფეხის. შემდეგ ერთ კომპარტიულ მაღაზიაში შევიდა, ლილა სჭირდებოდა სარეცხისათვის.

და უცებ მაღაზიაში ხედავს იმ კაცის პორტრეტს, ვისაც დღეს ესაუბრა.

ეს პორტრეტი რომ დაინახა, ძალიან გაუკვირდა და მაღაზიის გამგეს უთხრა:

— ბატონო, ვერ მეტყვიეთ ვინ არი იმ სურათზე დახატული? ეს მე ძალიან მინტერესებს, აბოტომ, რომ მაგ კაცს დღეს ვეღაპარაკე.

გამგებ უთხრა:

— ეგ შეუძლებელია, ბებო! ეგ ლენინია. ფედისიამ თქვა:

— მამ ისე გამოდის, ლენინთან მილაპარაკენა.

შინ რომ დაბრუნდა, სახლმმართველს ყველაფერი უამბო. მერე ჰკითხა:

— როგორ ფიქრობთ, ლენინმა რატომ არ მიიხსრა, მე თვითონ ლენინი ვარო?

სახლმმართველი ცოტა ხანს ჩაფიქრდა და ასე უპასუხა:

— ქვეყანაზე ბევრნაირი ადამიანები არიან, დღელი ერთნი ყვირიან და ბაქიოებენ — შემოგვხედოთ, ჩვენ ესა და ესა ვართ, აი, როგორი კარგები ვართო. ხოლო ისეთებიც არიან, რომ არ ყვირიან, არ ტრაბახობენ, ქვეყნის საქმეს კი ისინი ავეთებენ. ესენი ყველაზე კარგი ადამიანები არიან. და შენც, დედი, გულისით უნდა მოგილოცოს კაცმა, რომ ასეთ ადამიანს ელაპარაკე.

ბიკოლამ ამითხრა და თქვა:

— ოხ, მიანე ძალიან მწყნარია, რომ არ მიიხსრა, ვინც იყო. მე მას თავყანისცემით მივესალმებოდო.

ლენინი და გუგუნი

ერთი ახალგაზრდა მუშა, გვირად ლობანოვი, სმოლნს იცავდა, ესე იგი, იდგა კართან და მომსულელთა დოკუმენტებს ამოწმებდა.

ის სიხოვდა საბუთს ყველას, ვინც სმოლნში შედიოდა, და ეს იმტომ, რომ, თუ არ შეამოწმებდი, შეიძლება სმოლნში ვინმე მტერი შესულიყო. მიი უფრო, რომ ეს ხდებოდა რევოლუციის პირველ დღეებში და საბჭოთა იყო განსაკუთრებული სიფრთხილე.

და აი, დღას ეს ლობანოვი სმოლნის კართან, როგორც გუშაგი და ამოწმებს დოკუმენტებს.

ხოლო ეს ლობანოვი წითელგვარდიელი იყო, თანაც პუტილოველი მუშა, უადრესად ერთგული რევოლუციის საქმისადმი. ამიტომაც მიანდეს ასეთი სასასხისმგებელი საქმე.

ისიც დღას ამ პოსტზე, შაშხანა მარცხენა ხელში უჭირავს, გვერდზე რევოლვერი ჰქონდა, ქამარი ხელსუბმარა აქვს გაჩირილი. კარგ ხასიათზეა.

და ყველას, ვინც კი კართან მოდის, ის ეუბნება:

— ერთი წუთით, ამხანაგო! ვიდრე შეხვილიდით, მიჩვენეთ თქვენი საშუალებები, რათა შე გავიგო ვინა ხართო თორემ აქ პირველ დემოკრატობ და სახით ყველას არ ვიციანო.

ჰოდა, რა თქმა უნდა, ყველა, ვინც სმოლნში შედის, უჩვენებს ლობანოვს თავის საშუალებს.

ლობანოვიც მხედრულად ხელს აუღებს შემსვლელს და ეტყვის:

— ახლა კი მიბრძანდით! მე აღარ შეგავფრცხებო.

და აი, წარმოიდგინეთ მოდის ლენინი. ფეხები მოდის, როგორღაც ძალიან უფარალა: თავისი შავი, შეთღვრისი პალტო აცდია და თავზე კეხი ხურავს.

მოდის სწრაფად და თან ეტყობა რაღაცაზე ჩაფიქრებულობა, ჰქვამთ იმის ანაკსურება, ანაქსურად რძამ დეცემბრზე. უსალოვლად ამოიღო ხელს და ამხანაგს დასაძრავს.

ხოლო გუშაგი ლობანოვი სახით არ იცნობს ამხანაგ ლენინს. ჰაღლიდის ნაქლებობის გამო პორტრეტებს მამინ კოტას ბეჭდავდენენ; თვითონ ვლადიმერ ილიჩის პეტროგრაღში სულ ახლად ჩამოსული იყო. ჰოდა, რა თქმა უნდა, ლობანოვს არ შეეძლო ეცნო ლენინი გაჩერების მხედვით.

ერთი სიტყვით, ლენინი მიდის კართან. ლობანოვი კი ეუბნება მას:

— ერთი წუთით, ამხანაგო! მიჩვენეთ თქვენი საშუალები!

ლენინი არ შედავებია; ის უცებ გამოერყვა ღრმა ფიქრებისაგან და წყნარად თქვა:

— ოხ, მართლა, საშუალები მამაბრეთ, ამხანაგო, ახლავ მოვკეპნი! და გვერდით ჭიბეში საშუალების ძეხნა დამწყაო.

სწორედ ამ დროს სმოლნის კართან მოვიდა კიდევ ერთი კაცი, ეტყობოდა აქაური მეშუაეი იყო. დიანახა თუ არა, რომ გუშაგი ლენინს არ უშეგებია ის აღმუშაობა და დაიყვირა:

— ეს ხომ ლენინია. გაატარეთ!

ლობანოვმა მშვიდად უპასუხა ამ კაცს: — უსაშუაბოდ მე ვერ გაავტარებ. მე აქამდე არ მქონია ბუნდოვანება მენახა ამხანაგ ლენინს. თანაც მე არც თქვენი გიქონოთ და ჯერ თქვენი საბუთი არ მინახავს.

მუშაგი უფრო მეტად აღმშოთიდა და იყვირა:

— კეთლო ინებეთ და დაუყოვნებლივ გაატარეთ ლენინი!

უცებ ლენინი ამბობს:

— ნუ უხრძანებთ მას და მით უფრო, ნუ უყვირთ: გუშაგი საესებით სამართლიანად იტყვა. წყნარად ყველამ ერთხიარად უნდა დაიცავს.

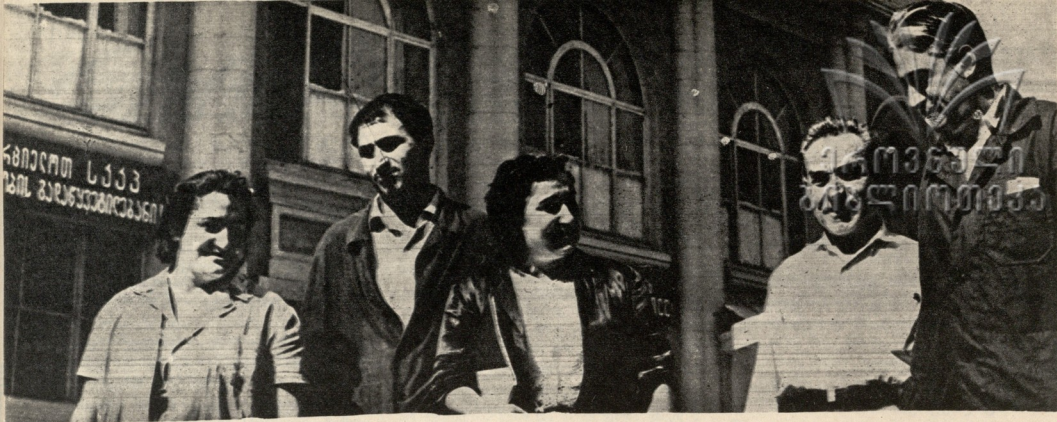
და ის იყო, ლენინმა იპოვა თავისი საშუალები გვერდით ჭიბეში, მაწყნარად გუშავს. ლობანოვმა მითროლოვარედ გამოლა ეს ქალიდ და დიანახა — ეს ნამდვილად ვლადიმერ ილიჩის საშუალებია!

ლობანოვმა მხედრულად ხელი აუღო და უთხრა ლენინს:

— ბოდიშს ხეხილ, ვლადიმერ ილიჩ, რომ თქვენ საშუალები მოგთხოვეთ.

ლენინმა მიუღო:

— თქვენ სწორად მოიქციეთ, ამხანაგო! მაღლობის გიხედებთ კარგი სამსახურსათვის.

პარტნიორი — შედეგად გალას (პრობაგანდისტები), არტემ ჯიმუელიშვილი (ადვოკატი), ქსენია ლომიშვილი (პარტიული კომიტეტის მდივანი მიადგილე), კონსტანტინე ზერიძე (პრობაგანდისტი), ალექსანდრე ყვარალიშვილი (პრობაგანდისტი).

ფოტო თარხან აბრამიძის.

პრობაგანდისტი

სოცხალი სიყვავილე

პირველი ოქტომბრიდან დაიწყო ახალი სასწავლო წელი პოლიტიკური განათლების ქსელში, რომელსაც ჩვენი ქვეყნის მშრომლები მილიონობა დღეებში უნივერსიტეტს უწოდებენ.

დღეს განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება კადრების იდეურ წრთობას, კომუნისტებისა და ყველა მშრომლის კომუნისტურ აღზრდას, პარტიის იდეოლოგიური საქმიანობის თანამედროვე პრობაგანდას. ჩვენი რესპუბლიკის პარტიულმა ორგანიზაციებმა მნიშვნელოვან და გააძლიერებ ურთიერთ კომუნისტთა თეორიული სწავლები-საღმწი. პირველადი პარტიული ორგანიზაციები ნაყოფიერ მუშაობას ეწევიან იმისათვის, რომ სრულყოფილ პარტიულ-დღეობრივ განათლების საქმეში თანამედროველად ამაღლონ მშრომელთა იდეურ-პოლიტიკური დონე. წელს განსაკუთრებით ბევრი რამ გაკეთდა პოლიტგანათლების სასწავლო და მეცნიერულ-მეთოდური ბაზის შექმნისათვის. მნიშვნელოვან და გააძლიერებ ურთიერთ კომუნისტთა თეორიული და მეთოდური მუშაობა პრობაგანდისტებთან.

— პოლიტიკურ სწავლებაში მნიშვნელოვან როლს ითამაშებს ახალი იმითაც არის შესანიშნავი, რომ იგი ემთხვევა ვ. ა. ლენინის დაბადების 100 წლისთა-

თეორიული სემინარის შედეგად მათზე (ბელ-ძილანელი გიორგი შერიძის).

ვისთვის ფარო მზადების პერიოდს, — გვითხრა თბილისის საერთა-საბრძოლო კომისიის პარტიული კომიტეტის მდივანმა უსანგი დათუნაშვილმა, — ამ ღირსებასთანავე თარიღის აღსანიშნავად კომინატში ვაიხსნა ღვინის ბიოგრაფიის შესწავლელი სკოლები, რომლებშიც ძირითადად ახალგაზრდა მუშები არიან გაერთიანებული.

თბილისის საერთა-საბრძოლო კომისია, რომელიც ა ნათეს მტეი აღმაინ მუშაობს, ღალდონე და ორგანიზებულად შეეცება პოლიტიკური განათლების ქსელში ახალ სსწავლო წლის დაწყებას.

პარტიული სწავლების ცენტრალური ფიგურა პროპაგანდისტია. მის მომზადებაზე, უნარზე, კეთილსინდისიერებაზე დღიად არის დამოკიდებული მსმენელთა წარმატება. სწორედ ამიტომაც არის, რომ კომისიის დარტყობი პროპაგანდისტი, გიორგი შარიქაძე ასეთი პასუხისმგებლობით და მონდობით შეეცება ახალი სასწავლო წლის დაწყებას. წარმოების ხელმძღვანელი რამდენიმე დღით ადრე მუღამ გულმოდგინედ ემზადება მორიგი შეცადიერების ჩასატარებლად. იგი მარტო სახელმძღვანელოთი და მშრალი ციფრებით რიდი ფარგლება. გიორგი ყოველთვის ცდილობს შესასწავლო თემა ცოცხალი მაგალითებით გაამდიდროს, სატვიანი თქმებით, თვალსაჩინოებითა და საკირო შემთხვევაში მოსწრებული იუმორითაც კი მიიზიდოს მსმენელთა ყურადღება.

— სემინარის ცოცხლად ჩატარება ერთია, მაგრამ მთავარი და გადაწყვეტი მანაც ის არის, თუ როგორ შეითვისებს მსმენელთა ადებული თემა არის. იმ შემთხვევაში, როცა ვხედავთ, რომ ზოგიერთი საკითხი გაურკვეველი რჩება, მე ხელშეორედ ვუბრუნდები ამ საკითხების განხილვას და ვცდილობ სხვა მეთოდით, უფრო მკაფიო და ცოცხალი მაგალითებით ვიმსჯელო, თანმიმდევრულად ველოფერი გაგებინო მსმენელებს.

თბილისის საერთა-საბრძოლო კომინატში 11 პროპაგანდისტი და გიორგი შარიქაძის ეს სიტყვები, შეიძლება ითქვას, რომ ყველა პროპაგანდისტის მუშაობის დედაწარწარწადად. სწორედ ამიტომაც არის, რომ კომინატში, ბოლო ხანებში, საგრძნობლად ამაღლდა პოლიტსწავლების დონე, უფრო მტეად გაიზარდა მგვინ აღმაინების საზოგადოებრივ-შრომითი აქტივობა.

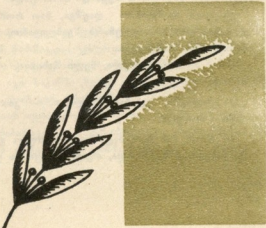

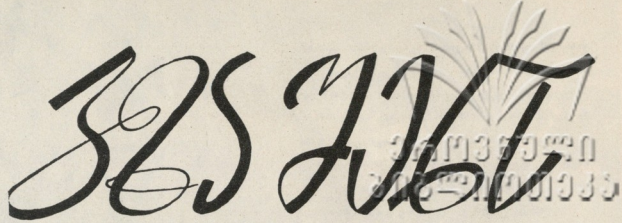
შეპანიკური განყოფილების უფროსი ეკონომისტი კოსტანტინე ბერძენი (პროპაგანდისტი).

ახალი ამბები კოსმოსიდან (აგიტატორი არტემ ციმშელუიშვილი).

საცაა დაიწყება მეცადიერება (პროპაგანდისტი ალექსანდრე ერვალიშვილი).

ს. ჯ. ბ.

ცხლად, ხის ფოთლოვან არ ირბოდა, მტკიან შარავნულ თევზბარილი მიამბობდა საშუალო ტანის პირხმლი კახუცი. გვერდულ შესანდევით იერი აბრუნებდა ხალაოი ცეცხლს. ცხლს ფუთა ეცვარა, მარჯვ ტილოს ჭიჭი მივცედი და ჭრიალით მიამბავ ურემს უახლოვდებოდა.

ურემზე მოხუცი იქნა, უკლინის აბოლებდა და ლილინებდა.

ახლაზრად ურემს გვერდით გახედა, მოხუცს მიესალმა და მერე მოკრძალებით ჰკითხა: — ურელსკარში რომელი გზა მიმიყვანს, ბიძა? მუცრემ ხელი მარჯვნივ გაიშვირა, — იმ მაღალს უნდა ახედა, ბაბა! — თქვა და უცხოს ირიბად შეხედა, — მეც იმ სოფელში მივდივარ, — დახინა და ურემზე მიიპატივდა. ემარწებოდა მაღლობა უბრა. მოხუცი წამოდგა, კოფი უჯანა ჰალებზე დაგმოსწია, მავარეული გვერდით მოსვდა, მერე ჰკითხა:

— კვი ვიცანი, შვილო, აქაური არა ჩანსარ? — თხოუმეტი წელი იქნება არ ვყოფილვარ აქეთ...

— მამოხა ბაღანა იქნებოდა.

— ასე, ცხრა წლითა. ხანამ ბაბუა ცოცხალი იყო, მამს მიუყვანიდოდა ხოლმე აქეთ.

— ვინ იყო შენი ბაბუა?

— ლედიანი, შვიტკვილი...

— რას შეუტყობენ? — გაოცვრა მოხუცმა, მერე მგავსარს მხარზე ხელი მოუთათუნა.

— შენი სახელი?

— მამათა მუქაბანი, ბიძა!

— მე კი მანერანი, შვილო. ბაბუაშენს კარგად ვიცნობდა.

ერისხანს წამად იყვნენ. მერე მოხუცმა ჰკითხა: — მამაშენი რაღაც ვაჭრე, ბებო, მართალია?

— მართალია, ბიძა, მამაშენი!

— კარგი, მარა, რატომ, ბაბა?

— არ ვცილ!

— ეგაა! — ჩაიდაბარაკა მუერმემ, მერე ჰაბუა-საენ გადახინარა, თითქმის ურემს უნდა ჩაბურთუ-ლითა.

— ალბათ, ბუნტის საქმეში ვერიათ! — ემარწებოდა ემარწოდელი თვალით შეხედა, და-უოვრებოდა უბახუბა:

— მო, ასე ამბობენ, ბიძა მანერანი!

— მამაშენი ნაწილად კაცია, ბაბა! თეთრან უცხო ივის თავისი საქმე. ისე უბახუბო კი ვარ, მარა ამ მოვარეობს მანეც ვაჭრე... როგორც იტყვიან, სა-ხარ მოხვდარს კომეტი შეეცდებოდა.

ერისხანს ლელდნენ. თითქმის სალაბარაკო შემოე-ლიათო. ურემს ნელ-ნელა მივარდა, ბატარა მდინარეს მიადგნენ. მოხუცმა ურემს ფონთან მი-იყვანა. ხარტმა ხარტად დადგინდნენ მონი წყალს.

მერე ორე ვარდობის ახვენენ. მოხუცი ისევ აღაბა-რავდა. ჰკითხა, აქაურები თუ ასოვდა ვინმე?

— ბაბუა, ბუღდარი, ირადი, ჭეჭბე, — მიუჯარა მამამ, — სულ ერთად ვიამაშობდით.

— კარგი ბაბუბე დადგნენ.

— მომ უნდად არაა?

— ჩაბურცო შეეცდებოდა ამ დროებამ... ბაბ-ვას საოცო კი... — მოხუცმა ხატვეა არ დაამთვრა.

— რა იყო, ბიძა მანერანი?

— ვფრინდ დამიბრუნეს.

— რას ამბობს? — გაოცვებით წამობინა მამამ. — მე უნდა დამხედროდა. კარგა ხანს ველოდი, რომ არ გამჩნდა, ვაჭრები, აუღ ხომ არ არის-მეთოც.

— უნდა დახედვროდა? — გაოცვრა მოხუ-ცმა და ისევ გადახედა ემარწოდელს.

მამა გარდაცვლილი იქნა, გუნება შეეცვალა, მო-უღლოდელი იყო მისთვის ეს ამბავი, თუმცა იცო-და, რომ ბოლო სანებში სოფელ-სოფელ დიდებდ-ნენ „სახარავნებს“. ბაბუა მარჯვე ბიჭი იყო, მავ-რამ დახე... ახლა რად უნდა ქანს მამამ? მავრამ მტისმეტე სიფრთხილედ ხომ დახედა, „რა, მე მა-ინც უნდა ჩავიდე სოფელში?“, — გაოცვრა.

— უნდა რამე ბაბუს სტუმარი ხარ? — შეხინებუ-ლით ჩაიბრუნდა მოხუცმა და აღბარებ შეი-ვალა ხარტებს შოლტი მოუქნა. ბაბუბო რომ ვერ მიიღო, შემაბრავდ დახინა: — ხომ არ ჩიბინა? — ვინ იცის... ა? არა, ისე შენი ნაბუა უკვლას ვაჭ-ხარდებდა, ბაბა! ილიკოს შვილი ჩამოვდიოდი, მიიღო სოფლის სტუმარი იქნებოდა, მავრამ... ვაჭრები, შენ-თვის სიცილე მინდა!

მამა ვაჭრეა, კვლევი მამაშენი და მის და-არულ შუბლს, ჰრადი თვალს, ამ წიფის ასე შორს და დრამდ რომ იფურცოდნენ, თითქმის დახმით მისი გულს ფეცავს, მისი დრად და წულიკი. კარგა ხნის დუბოლს შემდეგ ემარწოდლა მოხუცს მავრებისა, უბრალო ხელი დაალო, ვაუღდა, — შენი მავრებისა, უბრალო, მავრამ სოფელში მანეც უნდა ჩავიდეო.

„ირისხანს მივალ, — გაოცვრა, — თუმცა, რომ შემხედის, იქნებ ვერც მიცნოს“, თხოუმეტი წელი ცოცხა ხომ არ არის... ბუნდოვანდა ამხოს მის ცოცხალი, ეწოს მდინარე ჩაუღდა, ამ მდინარე-ზე სახანდად. ალბათ, ახლაც უკვლად ირისი იხე-მდინარეც ისე იქ ჩაუღდის და ხედავდნენ სიღვი-კვლევი ირისის ხატის წინაა ვაჭრებო.

ერსო დადი კაცის ხე იდგა. მის ტრეტე საქ-ეწოლა ჰქონდა ჩამოვდებოდა. საქმედად ქვითინა მოაიღოს. ისე ვაჭრებმა, მავრამ რომ ვაჭრულა, არამდინ იფილე ვაჭრებმა! დამოხ ბაბუცო იყო, თვირთ, პირდაპირულად, მხარზე ამბრუნის ბურ-ბურულახავით იქვარა თმები. ნადავ კენწლად-ნენ, მამას გულმა არ მოუთინა, შემაბრავდა იე-თისა:

— ქვითინ ხომ არ გათხოვდა, ბიძა მანერანი?

— პარამგინა?

— მო, ირისი და... —

— არა, იმიტენ ბევრი ეწივებო, მარა ვეწლას წინობინა... ის შენზე უმცროსი იქნებოდა.

— კეთილათ...

— მერეც, იმისთანა ცირა დადგა... — მოხუც-მა ემარწურად შეხედა ემარწოდელს.

მამას ჩაიბინა, არაფერი თქვა. ურემი ავდა აღბარებ, ემადან გადახატელი იყო. მდინარე კუმი დალაკნელი თოვლით მოჩან-და. ურემი გზის ნაბარს მიუყვებოდა. მარცხნივ და-ფრეგებდა იყო. მანერანმა ხარტმა გზის კიდვე, ლისხინარს გაიჭრა — ცივი წყალად დავლიათ.

გზისხინარს წიფლის ხე იდგა, დიდი, ტრეტე-ბუ-ლილი. მამა წუთით ჩრდილში დადგა. აქედან ხე-ღისგაღლით მოჩანდა ჭუმის ხეობა. ლიბზე აღ-ავე იყო. მანერანის მძივდ აწიდა ცანი.

უცებ შევიდა მამავალი ცხენისხინი შენიშნა. — ფუო, ეწვასის ფეხი! — ჩაიდაბარაკა მოხუც-მა, ლიბზე გადალაქა და მამას გამოგება, — ჩქარა ჩავიდეთ ქვევით!

— რა იყო, ბიძა მანერანი?

— ვუღოლა მოიღეს!

— ვუღოლა? — გაოცვრა მამამ, — ეს არის ბაბულა?

— ცნოსო, თუ?

— არა, ვამიგინა.

მავსინარ შეხედვარს ქობია მოვსა კიბამ გა-დავარბინოს გზაზე. პირველი სოფლისკენ ვარო, ამხობს. ენა, — მანერანმა მელავი მოსოცა, — ამის ხიგარე აქვს. არც წნავს და არც თხავს, ჰუავს ერთი მათეო ქვითინა ცხენი და ღდის კარ-დაკარ. ვინმეს თუ ეწვო სტუმარი ჩამოვდებო, ეწ-დებო იქ მოხედეს, ვაჭრის ვინ არის, რა კაცია, და მერე...

— მოავრბინოს კაცი ყოფილა, — სიცილით მოუ-ცო მამამ.

— ვინ იქ მოავრბინოს რა ვუბრთა, ბაბა, ასეთი ნაწარქვებანა იმედით რომ არის. იმითმაც მოუღოთ კარგად საქმე.

მოხუცმა ხატვე წყალ შეხსია.

ურემი ვიღაცამ ჩაიხედო.

— ვუღოლადა მანერანებო, ბიძა მანერანი, — წამოხრულდა მამამ.

მანერანმა ხელი პერანგის კალაზე შემოშრა-ლა, შხამი დალიათო, თქვა და მობრუნდა.

ბაბულა ლხანობით დავეშვა, მთა რომ მიუბ-ლოვდა, ვაიბო, მანერანის ვაჭარობა, წამო-ბინა და მის წმ შედგა.

მამა არ შეჩერებულა, ნელა ნახოვით ახედა აღ-მართს.

— ქალვამ მიღისარ, ალბათ, — კითხვა და-ახარო მამაშენი.

— დაბ, მანერანი ბატონო, — მუცოც ვაჭრულად და ნახებრად შეპრუნდა, თვალად გაყოლილ უცხოს.

— თავთა მატონო. ვუგულა, კეთილი მგზავრობა ახა — დამხარა მანურარა და ნაბიჭა ვადაცა.
— რა ვაგებოდა, სიტყვა, ჩრდილონი ჩამოქედო, — შუბარა ვუგულად და სარტყლონი ჩაყო-ღულულო ვადასაწარა, უნა და ღიადღულუ მანურარს ღელა ვაგარა, შუბარაში, შერე ჰკითხა:
— ის ახალღარა ვინ არის მანურარ?
— ახა რა ვციო, უნაღ წამოქედო.
— ვინაა ის თავი ვინაა?
მანურარა მათ ვაგებო, შერე თვალღუმეში ჩაბე-და და უთხრა:
— ნინეჯა შერე კათა იყო და ერთი უღელა ხარა ვადაღ მელის.
მანურარს ეწყინა, მათარაბი ხელში აათამაშა, მანურარს კიდევ უფრო მიუბახლოვდა და ხრიწინა სხინო უთხრა:

— ნუ დაფიქრავდები, რომ მთავრობის კაცო ვარ. მერეცა, შუბარა ღელაღულუცა.
— იმ ნაოღოსარის ნინეჯა ზღელად და მთავრობად იმ მიწეუ... ვადაფიქრება და ეს ხალხი ვიკვე-ნებით იქნებოდა... — მიახალა ვაფიქრებულმა მო-სულემ და ქაქარა შუბარარუნა.
ურბო კლავ დამაღ დავემა. სხულმა მანურარაი, თანაგზავროცა ჩრად იყო. მოხუცს აბნობის ბედი აწუხებდა. იგუშო მხავა ვაყავანეს, ჰდინო, ხვალ-ქალა სხვებს მიაყოლებენინა... — ფურქობიდა იგი. მუშაში ვადიწინა. მინდარსა პარსე სიმილის ვა-ჯენი იყო. მოხუცმა ვაიხებ, ხელი წინ ვაიშე-რა... აი ამას აქიო, ირადის უნაა, შუბარა მსახი-ლა დგას, მიდი და შერე თქ შერეტი, ბირა ვაი-ვეულა. ირადის მე ვაგულუ, შუბარაბიწინა, ჩა-შემა...

მამია წამით დაფიქრდა, მისაკის დავიკრებვითი შერედა.
— ბო და მთავრე, ახე აქობებს, ბაბა!
— კეთილი... დავითმბა მამია.

ოთახში ტახტთან ტახაი დგას. ზღ აწვეია მუ-ღა და სულაღო, ჰერინა ვეღლა და ბინა. სუფ-რის ოთხი ირადი წის — მხალი, მუერდარეტი, ცხვირთა თვალბინა და წაღოსფერი ღელაგუშებით. მამია ვეგრილი უნა.
ჰერა ჰეზებო ქა ტახტის ბოლოს ჩამოქედარა, ტა-ხარ ზემოდა და მთურებდა, გაურუნებულა.
ტახტის მერეც თავში უზუბო წის. როგორც უყოღლევის, ამაღამ უზუბოყოღლა.
სამი საათია სულად და ჰეგონი. ოთახში ცხვი-რა, მკერი დაბოთულა, მავრამ დანქარა ვერ ვაღუ-ღია... ბოთლის ოთხე შედგმული დამა მძივს ზეუ-ტახე. პაპაროსის კვალიში ვახვეულნი. მათი თვალი-ბი ცუნტარად ჩამოხლბის მისერებო. ბოხან მერ-ე არს ახალი უნაღ ვაიგონ, ვითარებშია მავ-რენ...
სტუმარი შუბადე, მხალბაღა ლაპარაკობს, ჰევე-და, რომ საქართველო უსიხელებს სათარგმნო იქცა, ჩამოდაინა და ჩამოდაინა დიობის ნახეღვრულ-ლა გერმანიის ქარები. მათ ვაგარკაფულბაში ვეგე-ბი, ვოტატი, ტულტარაფი, ნახეცი და მათ ხელშია. ვევედად ისინი ბრძანებლობენ. მოთავსა კი ითა-ხის, დამოუღებელი რისხულელია ვაგეცო. ახლი მომავალში, ეტარა, ინგლისებელმა მოიკვედენ.
მამია ლაპარაკობს სარტყლოთა მიზნებზე, ამო-ცინებზე, ხალხი ღვინის მხარეზე, საქაროველო-ზეც ანოვა თავისუფლებბის შუე. ეს სერა მთელ-ღელაგულა ხალხს. მავრამ უზაროველებად არავტარი არ ვაგებო.

— ირადი ვეღა შეგისო ჰატარა სახმისი, სახალხო საქმეს წარმადება უნეჯა, სტუმარიც ღელაღულა.
— მახეს ვუთხარებო... მხალბაღა თქვა მამიამ, — ახლა იგი საკამო მუჯავი ჩამწვედულელი, მავრამ ვციო, რომ ვერ ვახტებენ.
მამიამ ოღენა მოსვა სახმისი და მერე ირადის ვა-ღელაღარაკა, — სიდერბოთი კი ვაგებოდა. ისინი ბახეს დატყარს არ დასქერდებოდა.

— მართალი ხარ, მამუბა, — დღემოწმა ირი-ღამ, — გუნენ ვერ მოუტყობიხარ.
— რადენ გავიხებ, არ მოვეუგებინა, — ვაღა-ღელაღარაკა ჰეგებენ.
— ისეც უსტემაა, რომ ამაღამ აქ შევიტარი-ბოდა, — დღელაღა მამიამ.
— მართალია, — დღელაღატარა ბუხუტმ.
მამია წამოვდა, მავრადზე ჩამოღებულა ფეოთა აიღო და ვახანს.
— ბიგულა, ეს წინაიღ ღვინისა, ეს კი ქალა შე-ღელა. იქვედ მოიკრებო, — შეხერეტი ხელში შე-ღატოლა. — ორი ცელია, მოთხიხებოტი კი დღელა... მავრამ ახა ეწინა, ჰალაღი არა ვაგეცო, ვეგერის.
წინები ირადის ვადასკა, ომან ბუხუცის ვაღა-წიღა, ბუხუცის წამოღდენი, ვეგრილი ამოღდენი, ვეგებებს ფერტული დაწიწი.
მამიამღენ ითავებდა.
— შუბარაზე, — წამოიხრულა მამიამ, — დავი-შალთი.

— ირადი წამოვდა, მერე ოთახის კარი ვამოიღო და ჰკითხის ვახანსა — უნოში ჩად და მთავრობეო. ჰეგებ და ბუხუცე წინა ოთახში ვაგებოდი, ირი-ღამ მამიას მთავრობდა.
— ქეთინი ვახსოვს? — ჩაეკითხა და მავრეც ვაგებარა.
— მახსოვს.
— საქაროვლიდ რომ ჩამოავდე?
— რა დამავრეწებს... კიდევ კარგი, რომ ირადი ვადაწარა.
— მანში ხომ წარჩუბეო?
— მას შემდეგ არც ვინახავს.
— არა.
— შუგარავებო...

— არავინ ჩანს, ირადი — ჰვემოლან მომბა ჰკითხის ხს.
— ვაიღო, — ურულ ჩაღლაპარაკა ირადი. მამია ვამოღებოდა მეგობრებს, ვული სწულბე-ღად, ხაშუღელა რომ არ მქონდათ ხვალც უზებე-ღარდენ ერთმანეთს.
სამხალიდენ ირადის დღეა ამოვდა.
— რას დღენა ეს ბიებეი ამაღამ ენოში! — ჩა-ღელაღარაკა. წამოღო მოხილი ვაყენადარა ქალი ნა-თიკენ წარავტატდა. მამიას რომ მიუბახლოვდა, ხელი მიტყა, მუერდოღე ჰიქარა.
— შუდი, ნანა, შინ, იქ ოლაპარაკეო...
— ქეთინი სად არის? — ჰკითხა ირადი.
— სურღის ლაღეცს.
— მოვიღებს, ძველი ამბები უნდა ვავახსენო.
— კარგი, ნანა! — იგი უტაროღდა, მამიამ ხელი მოსტყა, სხოვლა თვითინაც მოსულელი.

დღემ ოხო უკეთილი. ისინი ვრძელ სკამზე ჩამოღდენ, რომელშიც ვადასახელზე ვაყოვეთი-ბული. ირადენ თითონი ამოიღო, გაუტოხის ნახეტი-ბა ვახე.
ქეთინი კიბე ჩამოიხრინა. მას არ ენა მამია, მათ ხალღულთა თათბირზე დღემოწმა შეხვდა. ისე არღელდენ ვაფიქრებო. დროი მანას, როგორც დღეაო. ახლა ხელი ნაბიჭით მავრად სტუმარ-თან. მამია წამოვდა. ქეთინი ხელი ვაგულა.
— აკიცე, ნანა, აკიცე! ამ ენოში ვაგზარ-ღელი! — თქვა მოხუცმა და ორადეს მიტყა ხელი. შერეღედ მხალბეა ვაწარხრულა: — დღერი-ო, კარგი დრო ვაუფინე ახალღარადენ...
ქეთინი მამიას ვეგრილი ჩამოვდა. ხსას ვერ დღელდენ, ირადის ჩაეციას.

— თქვენ რა, ისეც ებღურითა ერთმანეთს?
— როგორც ჩანს, — უთახუბა მამიამ.
— ვუბახანინა ვოფილბარო, თხუთმეტი წლის წინაა საქაროვლიდ ჩამოვარდენ და...
— თურქი დღესაც სტაკია ფეხი ქეთინის, — ვა-ღატარა მამიამ.
— საღე რომ შეხეგდრილი, ახლათ, ვეგრილ აუკვედით ერთმანეთს, — კლავ ჰაუროო ირი-ღამ.

— მე კი ვიცნობდი, — მიუღო მამიამ.
— არა გნობი, — უარყო ქეთინმა.
— ხახე ნახეუბობის ტაკეო, თვალბინი ბიბინი. ქეთინი ვაწიოღდა, თავი დაბახს, მერეც ნახე-ღელაღარაკა ნიობს კახე ეტყა. ვრძელა ნახეს დაქ-აროღა, ვოცინის შეურდელი. შეღელე მისი სხვი-მკერი. დღემ ჩამსუროღლა, ნეჯა ნახეს ნახე-ღელი, ოღელაგე წარსულბედა.
მღინარის იქით სამი ცტენახისი ვაგონდა. ბი-ტებს არც შეენახებოდა ქეთინის მხარეცა თვალ-ღად.
— ვაიღო, ვინ არის?
— ირადი და მამია წამოღდენ, ერთმანეთს ვაღა-ხელებს.
— აქე მოღენ, — წამოხახა ირადი. ქეთი-ნის მიზნებულა: — ვაღი, კამოღე რომ წინებიც ვაგებ, დამაღე.

ქალაშელო უსიხეველო ვაგეცა. ბიებეი ენახის ლობეს ამოღარდენ.
— როგორ აუქციოთ ვინ? — კითხა სტუმარ-მა და მანვე დაბძინა: — ვენახში ვაიღედი, — ისინი ცტენებში ენო ვერ შენეღებენ, შუბარაი უნა ვაგეცს, წინ ოღელაგე ერთი წამითი — თქვა კლავ ირადი და მან შეხარბა, დღეა ვაფიქრობის სწარულ ჩაროღელეო, თავი მოქმინდა ხელი, შეეფიქრდა კარის ვაგებმა, ვთქვა მათიგის, რომ ის და ქეთინი ოთხობლია არან ნახეურნაღელ...
— მოსუცა სახალღ დარბა, ვაგეღე.
— არა, ვაგეღე, დღეა, ქეთინის დღესაც სახლში დღეაღვტეო, ჩეგულე კი ნუ დღეაღელე! — და შოშო-მბა ირადი მოსუცო.

ვაფიქრობებო ქალა წამით ხელი დატყარა, — ღებერიო, შენ დღეაღე ჩემი მთავრობო...
ვოგინა დაღეუვატე დღეა, მერე ვრძელახე-ღელაღარაკა კახა ვადასკა, თავზე მოიხრეო, უზბელ ჩაღელდენ ვენახში, ვაუფრდენ. ჩამღენიე წამი და ენოღენ უნოთა ლაპარაკე მოქმინა. კარგულ და-ბახურდენ.

მამია და მისი მეგობრები იქით დაღეუდენ, საღელ ცტენებში დღენ. ირადენ ერთი მერეტი ამოიხრინო.
— ჩქარა, — ჩაღლაპარაკა.
ბირღელე ქეთინი ვაგებო, მერე მამია, თვითონ ძღვს ვაგებო, მესტერი კლავა ვაღეიღე ჩა-საო.
მამიამ წამოვდა, მესტერ ქალაშელო ცტენზე, მერეც თვითონ მოიხრინო.
— ახა, ვამოქეუთი ხომ ჩაუღეღე ვეღელას კო-ვე ნახეარში! — თქვა ირადი და ცტენს ქულღ ჰქარა, ვაგეცინა.

მამია ქეთინისაკენ იხეღებოდა, შოშოდა, არ ვა-ღეაღარდო, როგორც შეიტკო, — შოშოღად ითავო მამია, — ვაღმოსახლა, — დღელაღა შენებოდა ცტენს ჰეგებო! — ისინი ერთხანს მღინარის ბირას მიღელდენ. კარგი მამილა ვაიგერ, საუღღეფობი ხელს რომ მიუბახლოდენ, დაღეუდენ, ცტენები ზემოზე. მერე მღინარის ვაღა ვაგდენ, აქედან მთლეს ახვენენ, ფერდობზე წამოკეტულელი ოღა-ბახის უნაღ შერებდენ...
— ქეთიო თუჯი, ქეთინი! — დაბახა ირადი.
— ნახეაღისი, — ჩაღლაპარაკა მამიამ.
— ნახეაღისი, მამუცა! — თარიოღებულა ხმით წამოიხრინა როგორც და ქეთინი ფრხიხიღელა შე-ღო, მერე შერეღელა და თვალა ვაყოღა ჩქარა ნა-წინაი მამიავა ვეგულა.

ჩვენსი ქვეყნის

მედიცინური
ბიულეტენი

საბჭო კლასიკური

3. გოლცევი ხეაწერეთი (1935 წ.)

ეს იყო 1933 წლის შემოდგომაზე: საკავშირო მწერართა კავშირის ორგანიზაციის დაელოებით საქართველოს ეწვია რუსი მწერლები ჯგუფი, რომელშიაც შედიოდნენ ნ. ტინინოვი, ბ. პასტერნაკი, ა. ტინინაივი, პ. პავლენკო და სხვანი.

მათ შორის იყო ვიქტორ გოლცევი. როსი მწერლები ამ ჯგუფს ყოთლოშობილი მისია ჰქონდა დაკისრეულა: ახლო კონტაქტი დამყარებით ქართულ მწერლებთან.

ნ. ტინინოვის, ბ. პასტერნაკის, ვ. გოლცევის, ი. ტინინაივის, პ. პავლენკოს სახელები მანამდე უცხო არ ყოფილა ჩვენში, ქართველ მკითხველი აღრევე ეცნობდა მათ შესახებ შემოქმედებას და ამიტომ ბუნებრივი იყო ის აზრება, რომ საქართველოს საზოგადოებრიობა გულწრფელად და უყრდნობით შეეგება ჩრდილოეთელ სტუმრებს.

მათი ჩამოსვლა სულ მალე ძლიან თვალსაჩინო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის მოვლენად იქცა: მან დიდად შეუწყო ხელი საბჭოთა კავშირის ხალხთა დემოკრიზებას, ხოლო კერძოდ ქართული მწერლობისათვის იმ დღედ იქცა, როცა დაიწყო მისი ისტორიის და თანამედროვეობის ფართოდ გაცნობა მთელ საბჭოეთში და მის ფარგლებს გარეთაც.

ჩვენ, ქართველი მწერლები, გულწრფელი თავზარებით შევხვდით რუს კოლეგებს; ამ დასალოცების და ძმური სიყვარულის ის ლაღად და გული ვიქტორ გოლცევი იყო.

1936 წლის ერთ თავის კერძო წერილში ვ. გოლცევი წერდა: „ბოლო სამი წლის მანძილზე მე ძლიან დაუხალავოდ ქართველ მწერლებს. ის, ვინც თუნდაც იღნავ გზიარა ქართულ კულტურას, შეუძლებელი არა შეიქნეს ამ ქვეყნით მოხიბლულსა. საქართველო, ქართველი ხალხი, მე ერთხელ და სამუდამოდ შემიყვარდა და ვერავინ და ვერავითარი ძალა ვერ აღმოფხვრის ჩემში ამ სიყვარულს.“

ეს არ ყოფილა ლიტონი სიტყვები — ვიქტორ გოლცემა ეს დაამტკიცა საქმით, მთელი თავისი მოღვაწეობით.

არ დარჩენლა არც ერთი მხარე საქართველოს, სადაც ის არ ყოფილიყო და რომელსაც გულდასმით არ გასცნობდა. ქართული, კახეთი, იმერეთი, გურია, სამეგრელო, რაჭა-ლეჩხუმი, სვანეთი, მესხეთი,

ჯავახეთი, აჭარა, აფხაზეთი, ფშავ-ხევსურეთი — ყველა ეს კუთხე ჩვენი ქვეყნისა მოვლენად ჰქონდა, ზოგჯერ თვებით ცხოვრობდა აქა თუ იქ, ეცნობოდა ხალხის ცხოვრებას, ზნე-ჩვეულებას. ზაფხულის თვეებში არაერთხელ ვინანახს, როგორ მოიადუნდა მხარზე რუქსაკს და მიემგზავრებოდა საქართველოს ისტორიულ ძეგლებს სანახაოდ და ხალხის ყოფა-ცხოვრების გასაცნობად.

რუსეთში ქართული მხატვრული მწერლობის პოპულარიზაციის საქმეში ვიქტორ გოლცევის ნამდვილად დიდი ღვაწლი მიუძღვის. მისი თაოსნობით და უახლოესი მონაწილეობით ბევრი ქართველი ავტორის წიგნი გამოიცა რუსულ ენაზე. ყოველივე ეს, ცხადია, ხელს უწყობდა იმას, რომ მთელი საბჭოთა კავშირის მკითხველი მასა ვაცნობოდა ჩვენი კლასიკური ლიტერატურის შედეგებსა და თანამედროვე მხატვრული სიტყვის ისტორიის მიწვევებს. გოლცევის უახლოესი მონაწილეობით გახსორციელდა აგრეთვე ქართული პოეზიის ვრცელი ანთოლოგიის შედგენა და გამოცემა.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ის გულსუფრო, რომელსაც ამ მუშაობის დროს იხედა ჩვენი ძვირფასი მეგობარი. ის დიდი ყურადღებას აქცევდა თარგმანების ხარისხს და ამ საბასუხისმგებლო საქმეში აბამად რუსული მხატვრული სიტყვის საუფეთესო წიწვომადგენლებს. უნდა აღინიშნოს კიდევ ერთი მხარე ვიქტორ გოლცევისა, როგორც რედაქტორის: იმ მზნით, რომ ქართული წიგნი რაც შეიძლება ახლო მისდევყო არაქართველ მკითხველსადღე, ტექსტი ის სწიზიად ურთავდა თავის წიწვოსტეკობას და შეინიშნენს. თითქმის ჩვეულებრივი ვალდებულება არის რედაქტორისა, მაგრამ გოლცევის მუშაობაში უჩვეულო ის იყო, რომ თვითონვე შეინიშნებდა და ახსნა-განმარტებდა ამცოდნენებად არა მხოლოდ საფუძვლიან ცოდნის ჩვენი ძველი და ახალი მწერლობისა, არამედ დიდი, გულწრფელი სიყვარულს იჩენდა.

ვიქტორ გოლცემა მრავალ წერილში დაამკადა რუსულ ქურნალ-ჯავახეთში ქართველი მწერლების შემოქმედების შესახებ. მის კალამს ეკუთვნის აგრეთვე რამ-

დენიმე წიგნი საქართველოზე — რუსთაველის ეპოპზე, დიდი ეთნოგრაფიული შრომა სვანებზე და სხვა. ეს წიგნები და წერილები ყურადღებას იქცევენ მახვილი ახალხით და პრინციპულიად. და რაც მთავარია, — რა გულწრფელი სიყვარული ავამტყვენებელი ჩვენი ქვეყნისა და ჩვენი ხალხისადმი!

მწერლობა მეორე საკავშირო ყროლობის დღეებში 1954 წელს უკანასკნელად შევევი დიდი ვიქტორის მოსკოვში. დღეებში სუსხიანი ღამე იყო. თავისი სამუშაო თიანინდან, ჩრდილის კედლებზე არ ერთი და იორი ჩამოვლი მწერლის ფოტოსურათი იყო ჩამოთვლებული, ვიქტორმა და მისმა გულთბილმა მეგობარმა, მისმა მუულებმა თვითონვე დამწარადან ვადაამხედეს და სტავიანთ პატრია ბილი დაინახეს. რაღწენიამ ახალგაზრდა-არეის ხე შევიწმენა, მიწაზე თოვლი ეფინა.

— როგორ გვინია, იხარებს აქ საქართველოდამ გაიმტყობნოლი კაცის ხე და ჰადარი? — მაიოხა მიწაზე, — უნდა ყვადო და ვერავთ. ვინდა საგურამოდან ჩამოვიტანო ხერვა. ჩამხვალა მერე და ისი იგარნობ თავს, თითქმის საქართველოს საწირობო აქ.

კამეტი წელწილია, რაც დავკარგეთ ვიქტორ გოლცემა, ეს კოტოსობილი, შწირობი, ხალხისანი ადამიანი, ჩვენი მანამაიცი, „მტკავრადალულო“ ვიქტორი, როგორც ის თავის თავს უწოდებდა.

კამეტი წელწილია, რაც მისი სიცოცხლე შეწყდა და მანც ისევ ვგვირამ, რომ ის ჩვენს შორის იმყოფებდა. ამიტომ იყო, რომ ჩვენმა საზოგადოებრიობამ ამას წინათ ჩვენი ხელს იკრევე გულთბილად მიუძღვნა მის სიხუნის საღმთო მწერართა კავშირის კლუბში.

ქართველები ამ ვიეფწყებთ მათ, ვისაც გულწრფელი უყვარს და უყვარდა ჩვენი ხალხი, ჩვენი ქვეყანა.

ილია ჰაჭავაძის მუზეუმის გახსნაზე საგურამოში. (მარცხნიდან მარჯვნივ): თ. აბაქელი, ა. ზაბოლოვი, ვ. გრ. ზემქანიძე, გ. სარანი, ა. ნონეშვილი, გ. მამახალიძე, გ. ლუბინძე და ვ. გოლცევი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ალბიურ სამორებზე.

ფოტო თენგიზ ფურცხვანიძისა

ანანური.

საქართველო
 წითელი ანთროპოციტი
 1976-1977

საქართველოს სამხედრო გზაზე.

ყაზბეგში.

ეროვნულ-ვაიშარის გზაზე ჩვენი მანქანა წამოვიდა...
ვაიშარში შედივართ. ვკითხვთ სახალისე კუჭარა...

ვაიშარში შედივართ. ვკითხვთ სახალისე კუჭარა...
ვინაიდან ჩვენი მანქანა, შე იხვე უნაზ ვინც...

ვაიშარში შედივართ. ვკითხვთ სახალისე კუჭარა...
ვინაიდან ჩვენი მანქანა, შე იხვე უნაზ ვინც...

საუკუნეში ვერ წარბოვდნენ
ჩემი აქ უფლის ნატივრელობა.

ეს არ იყო უსაზღვრო ქაღალდი. ჩვენ ვიცნობთ
მსოფლიოს უდიდეს მწერალთა და მცინებრთა...

მე მგონია, არა მარტო ხელმოწერა უნდად სკა-
ვიკალად უნდა იქნებოდა, თვის ცხოვრებას დიდი შე-

შესახებია იყო ინგლისის უბრალოდ ანგარიშ-
სივრცეში ჩვენი მწერლის, ზედმა იგი უნდაყო...

შეივარდა ბავუნიანი თავი მწერლობის სა-
კუთარი ნაწიტი ზემოდადნენ თავიანი მწერლობებს...

აქვე მუდგავართ ჩოხანის ატორებმა და ვრ-
აომაინებმა აქებეს ტალახანებმა.
საუთარი იახებთ და გემებს შეიძინეს მათ, ხო-

ახალგაზრდა ქალმა ვაგილო კარი.
სახალისე შეკვლის ზღვრებლან თქვენ ამოიკო-

ეს, რაღაც ვინისთვის წაიქცვიან, უნებურმა მათ
სახელს იხე შეეცვიან, როგორც ტურბინი იბნის...

ვინაიდან კრატკობმა ბარზე და ირვიდამა ფრია-
ლდ ამავე ვარტა „ფუსტა“ ახსურადლი ნაწარ-

ვინაიდან ჩვენი მანქანა, შე იხვე უნაზ ვინც...
ვინაიდან ჩვენი მანქანა, შე იხვე უნაზ ვინც...

ბ. „ღრმის“ № 8.

გვერდნი

წარმოსადგენია რა ჩნდო იყო ამ გენიოსიბა-
ვის ხელის მიერ დაიდებულა არისტორახის...

უმაჯობეს ქმნილებანი: „ფაუსტი“, „ვოლფგანგ-
მაისტერ“, „დომინგო უნდ ვარსაიტი“ („პიოზა

შვიდი წლის განმავლობაში ვკითხვ მკაფურა
იყო ამ სახსრები, 1788 წელს მერიცო კარლ აუ-

1845 წელს გვიღო ვადავო ვკიტბს შვილიშვი-
ლი. ვკიტბს სახალისე სახელმწიფო დაუბარაონა.

ბუბრის ვაჭარები თქვენ შენიშნავთ უკეთი
ნახტ სურათს „მწერი სეფარალო“, რომელიც

ერთი დარბაზში, მოთავსებულია იტალიური ხა-
ღურის შემოქმედების ექსპონატები, XVI საუკუნე-

მრავალ ექსპონატ ვინაყო აქ რომაინ, ვენე-
ციიდან, ნეაპოლიდან ვკიტბს მიერ ჩამოტანილი.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ამდგავიდედი დიდი ფილა, რომლებსაც აწე-
რი: 1828 წლის ავსტრო, ულრიკი, ანჰალა, ბერტა.

ხო თან ახლდა ვკიტბს იტალიური მოგზაურობის
ეპი.

ფრანკს დარბაზში უნდადლებს იქცევენ იტა-
ლიური მხატვრების მიერ შესრულებული რაიუ-

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

შეიკვლია მრავალხეობის მიწისფლობისათვის ვაჭურ-
ვნილი კარადა.

განათლებული ადამიანი

საკონიერო

როცა რედაქციამ აღტყინადე თორთოდანზე წერილის დაწერა დაიწყო, გადაეწყვიტე მათთან ბინაზე მივსულიყავ. მინდოდა პირადად მივხან შეხვედყო მხასიობის ხანგრძლივი შემოქმედლებითი ცხოვრების ხანგრძლივო ფაქტები თუ ეპიზოდები და შემიძლება ბევრი ისეთი რამ, რაც მხოლოდ მას შეეძლო ეამხნა. ჩემი სტუმრობის მიზნით რომ ვაიყო, ღვაწლმოსილმა ხელისუფანმა მითხრა: აბა, რა საჭიროა ჩემზე წერო.

— რას ბრძანებთ! მამ ვინე უნდა დაიწეროს, თუ არა თქვენზე, ასეთი პოპულარული მხასიობზე, თქვენ რომ უკვლავ ვიცნობთ, ყველაზე უფროა რასი — თუ მამე, მართლა აღარა უკვლავი საჭირო არც ჩვენი შეხვედრა და არც ე. წ. ინტერვიუ! შე ვთხოვთ, რამ რედაქციის მიერ ვითუ ვაგზავნიდ. მაშინ მხასიობა მომეცო.

— კარგი, რაღა მამე, დაწერო... დაწერო ის, რაც იგი თქვამს და ეს სავსებით საჭიროა იქნება.

ამ სიტყვებს თან მომეცა ლაბიადარული ენებიც და შემეცაღე მამეცა. სწორად ისეთი, როგორც მხასიობის მხარე იყენებს ხოლმე თავის მრავალრიცხოვან მხარე სავსებით ჩამოტყდებოდა. ხარბად ჩაებულ მხასიობის მოკლევადი ლოგოფერ თვალმას და მომეცენა, თითქმის რომელიღაც მის მიერ შექმნილ განუმეორებელ პერსონაჟ ვეუქერო.

აღუტყინადე თორთოდანის შემოქმედებამ მეტად ათავისობდა მამეცა. მისი აქტიურული მანერა იმდენად ათავისობდა, მხასიობის ისეთი თამაში, კაცმა შეტარებულ მისავს თავის მხარეზე, რომ შეუძლებელა მისი ხელისუფლება შეეღარა ამ შეტარების სივრცე კომლეთი ფანის რომელიმე სხვა ისტატის თვალმას. მის მიერ შექმნილი სავსებით მხოლოდ თორთოდანისებული მომხმადებელი იმეორის სუნთქავს.

ა. თორთოდანის იუმორი ხალხურია, ეროვნული, უაღრესად მდიდარი და დახვეწილი. მისი სტრუქტურა იხვევს სპირტია, ნაქარწყლებია, როგორც ქართული ერთისთვის ზუნებით მომადლებელი ხალხი იუმორი. თორთოდანს გამჭვირის თვალს და შეუცნობელი გემოვნება აქვს. თავისი უხე მანერა მის წყალბოთი თვით უფროდ რომელიღაც და სასამარტორებელმა და ფაქსად გამოკეთილეს სხვის წარმადედაც.

საქვინე ამიტომ იწვევს თორთოდანის შემოქმედება განსაკუთრებულ ინტერესს, ამიტომ პატყა მისი შემოქმედებმა ხალხს, შეიფარა და გულთან ახლოს მიიყვანა.

ა. თორთოდანისათვის არ არსებობს დიდი და პატარა რომელიც. როგორც, ანე ვთქვით, „ისთვის რომელიცა“ მისთვის მინიშნებოდა მამე აქვს მხასიობისათვის მთავარი და გადაუმწყვეტია პერსონაჟის ბუნების და ვადა-განარჩევა, ხასის არსებულ წარმოქმნის სიძულვიანი და კვებობების ცვალებად ვარაზებებზე მუშაობა. როგორც მუშაობის სწორად აღგვარა მირიების უსიარა ხანგრძლივ კოტე მარქანიშვიდთან თანამშრომლობის დროს. იგი

სურათი 2: გ. მარქანიშვილი თორთოდანის ახრანის რომში (პოლონის „ეკვითი ავანსიუი“) ა. თორთოდანთან და ც. წუწუნავა კინოფილმის „ხანავაღ“.

გამსვენადული იყო დრმა რწმენით, რომ იოლმა კი არ უნდა გამოიჩინოს მხასიობა, არამედ მხასიობმა უნდა წამოიტყდოს, ვამოყვითოს როლი, თუნდაც იგი პირველი შეხვედვით უმნიშვნელო გრეგნობებს. ეს რწმენა ხანდრომ ჩემოლოდ აქცია ქრ კიდევ კოტეს რეგისორიობით დაღვებულ სექცილებმა, რომლებაც ბენ-აყაბს (ს. უკუკოს „ურთიელ აყობა“) და გერვილებს (ხასინგო ბუნევიდს „ინტერესთა თამაში“) ვამოდურა მოკლევანიან შექმნა რელიეფური, სისხლბორითი სავსე სავსებით.

— არასოდეს დაბავიქუნება ის სენსაციური წარმება, — იცინებს მამე. მაგლობოლო, — რომელიც უნდა ხვდა ხანდრო თორთოდანს, „ინტერესთა თამაში“ იგი მდინის თორთოდან რომლს ასრულებდა და მხოლოდ ერთ ფრაზას ამბობდა: „მომე შე დავსე“, მაგრამ ამ ფრაზაში იმდენი რამ იყო თქმული და გასოცებული, რომ მაყურებელთა ხანგრძლივ ტანს იწვევდა.

ბ. კაცობის „უყარვარე თუთაბერს“ მთავარი იოლ მარქანიშვიდმა ორ მხასიობის მიანდი — უნდაც ჩხვიტება და ხანდრო თორთოდანს. იროვე ფრად თვითგებულად და ხრეწინადელ ვაძეკა რა თოლოდ მიიყვანა.

ქართულ სცენაზე მოღვაწეობის სამიცი წლის მანძილზე მამე 150-ზე მეტი რომლი თამაში, რომელიც მირის შეუძლებელა არ ვამოყვით: თამაში მთავარი, მოუხმებელი კოტეა (ს. ცვაკოფის „რაც ვინახავს, ვეღარ ნახავ“), ვაქილოდ მოსე შერვლი, თავისი შემხარავი დიმილით და ხარბი თვალბოთი (შ. დედიანის „წინათვითის ვურა“), შეშინებელი, დახმებული, უწყვი ხლოპივი (კოლონის „რევი-ურარ“), ტყვეობის მოვაგერე ქრებო-და (ს. კანდელიას „მთა წყნეთელი“) და ბოლოს, ყველაზე თავისი ახლოლო (კოლოდა ილიყო — ენავიქობი მხოცე, გამოკლდეული თორთოდან და კოლოდა გელონი (ს. დედიანის და გ. ლორთქიფანიძის „მე, ბეგია, ილიყო და ლორთქიფანი“).

ასეთივე დიდ წარმატებანი ხვდა ალ. თორთოდანს კინოფილმების სფეროში. ცერანის წყალბოთი მისი ხალხიანი იუმორი შეუფარა მამე მარტო ქართველმა, არამედ მიოღო საბჭოთა ცხ-მირის მრავალრიცხოვანა მაყურებელმა. მხასიობის პოპულარობაზე მეტველებს ხანგრძლივ ეპიზოდი, რომელზეც ხანგრძლივობა იხმრებს კინოფილმის რეალიზმ სიმრავლი.

— ეს ამბავი მოხდა მაშინ, როცა ფილმ „უღლნი-

ერ შეხვიდრას“ ვიღებდით, — ვეამბობს ხანდრო, — ცალკეული ეპიზოდების გადახლებად აუცილებელი იყო სახალტრო ზონანი შეხვედვითი. ხაშვები ავიდით და ხაშვავრო მანქანიც ვევიტავართ გადახლებად ადგილბოტეც. ვაშვ საერთო მხიარულბა სუფევდა. განსაკუთრებული ლაზიანი იხმრებოდნენ ახალგაზრდა მხასიობები ვირავი შეველოდით და ვახტავ ნინუა, მათ ვაღწევეტა ვებრანენანი ხანდრო. ამიტომ ვაწარხა ვახტავს ახმუნენ ემეოლო თორთოდან კარგ და შეხარბავ მხასიობს, მას თავისი მამასა და მასწავლებელს უწოდებდნენ, ხოლო თორთოდანის ხმების ტუნს ახმუნდნენ და, ხვთათმირის, ხალხბარაკებდნენ: იუმორილანსაც არა უშავს, მაგრამ მათთან რამ მოვიყო. ცხობა, ეს უბორტორ მხასიობა იყო და ხანდროვ დიდ ურთილებობა არ აქცივდა. ამხასიობა მანქანა ხაშვავრო ბუნქტს შეუხალგადა, ახალგაზრდა რუმს ლორცინანგმა შევაგებარა და ხაშვები მოვიტოვა. პირველად შე მივარჩევი ჩემი საბუთები, შემდეგ იმ მამასა და მასწავლებელს ხაშვები გადათავადებარ ველოდებინდე: ქერი თორთოდანს მიიძევა. ხანდრომ გულს ჩვიანდა ამიოლო პასპირტო და ვაწეოდა მირი იგივე ლორცინანგმა შეხვდა მხასიობს, წამით შეიკვლავა უკან დაიბარა, შემდეგ იხვე მივახლოვდა, ხარბად ჩაებდა თვალბოთი ხანდროს, ხამოცენი-ხაგან ხაგე ვებრანა და შეხალტრებებს ვახსავა ვარცხილბოთი მისი იქვე ვაჩნდნენ.

ბ. ბიჭეო, შეხვედვით, კინოსამოთი თორთოდანი, „უკანასკნელი მასკარადი“ ხომ ვახსოვო, „მარკო“, „დაკარგული სამიოხი“, „წარინის იმეო“? შეხვედვით თუ არა, მათვე ვიციანი.

რბა ვარცხილბოთი ცნობისმოყვარეობითი შესქერტორდნენ ხანდროს და იღებებდნენ.

— პასპირტობის შემოქმედებით დროს არ დაგვკარგვინეთ, შეგობლანა მამასწავლებელი — ვამოიბახა ხაშვავროდ მხასიობის ნახვით ვახარებულმა ლორცინანგმა.

ხანდრო იქვე მიუბრუნდა შეველოდით და ნინუს და ნინოსივითობით მამასაღ — ვევიტოქენი მამა-მასწავლებელით.

მოხუცი ხელისუფალი ველოდებოდა ვახარებარა ქართული კულტურას. დიდად და დღესან ვევიტოქენი ახმუნდ და ხალხიანად ჩვენი ხალხს ხაშვავროდ მხასიობა.

საქართველოს მშენებელი

საქართველოს მშენებელი
საბჭოთა კავშირისთვის

1988 წელს... იმ ხანებში გავიზო „დროებაში“ აუწყ შეიხვედრებო: „ზუგ-
დოში იყო ქართული წარმოდგენა თერაპიულ აპარატს, სახარებლოდ ზუგ-
დადეს სანქცელების ბიბლიოთეკის, სარქის ვარდა დარბა უფლო წარმოდგენ-
ის შემოსავლის ოთხივე თუმანი, ძალიან სანქცეობა, რომ წარმოდგენის
ზღა არ იყო მეტი, სცენის ნახვის მსურველი ბევრნი იყვნენ, მაგრამ აღვი
არ იყო წარმოდგენა, ძალიან ცუდი“. რაც შეეხება პრაივიციონს სცენას, არ
იყო ურავოდ წარმოდგენილი. მეტადრე ქალბები: ურუსი სანახაისი მერე-
ლემ ნატალია ვასარაიოვიძე, ვარსიანა ნინა დრამაშორდუკიანი და მარამ
ფრედლამემ ოთხიშეს რავიანად“.

ზუგდლის თეატრის იტორია დაეკავშირებულა ქართველ მწერლებს —
ანგრო ფურცლიძისა და რ. ერისთავის ხსენებლიან. პირველმა სექცეპალ
დავდა, ხოლო მეორემ თარგნა პიესა.

ქველდ დაწყო თეატრალური სანახაობითი ხელფენების განვიარება ზუგ-
დოში. ეს იყო ორგანული შენაკადი იმ დიდი ტრადიციულ თეატრალური
მემორიალის, რომელიც იმ ხანად საქართველოში მომდინარეობდა.

ქართული თეატრის იტორიაში უნაკეთრებულ ურავლებს იქცეო
1878 წლის სოფ. სანახაშო შექსიარის „ვერცეცილი ვაჭრის“ დადგმა წარმოდგენ-
ის რეჟისორი ყოფილა ალექსანდრე იოსელიანი.

დაწყო თეატრის იტორიის, სულ უფრო და უფრო ვაშირდა ზუგდოში
სექცეპლები. წარმოდგენების მართვის სათავეში იოვანესენი ენოზობასტები,
მეორევე აღმანები.

ზუგდლის ინტელექციელთა ოთხობის ყოველ შეიხვედრებაზე ღვდეს აკრიბე-
ზიდა საკრებლო დღეების შემინახვა და მართავდა სანტრესტის სადამოიბეს,
პალ-მასკარადებს, სექცეპლებს, აქოზანდრე ლიტერატურულ სადამოიბეს, რე-
პეტატორის მრავალფეროვნება ბუნებრივად გამოიყო სცენისმწვერვათა
წრის ვასარაიოვიძე, ვაშარდა მუყურბლის მოთხოვნებაც. სცენისმწვერ-
ვარება განსაკუთრებულად ვააქტიურებს შუნიხა 1986 წლის რეგულაციის
პერიოდში. რეგულაციის შემდეგმ პერიოდშიც არ შენდებოდა თეატრ-
ლური ცხოვრება.

სცენისმწვერვარები კარავდ ვარმოდგენებს, რომ თეატრი ხალხის ტრადიციული
თავიშეგებების ზრდის და თვითმპრობილობის წინააღმდეგ ბრძოლის საიმე-
ლო ტრინებოდ უნდა ცხელყოფო; ამიტომ სცენისაკენ მიმდრეოდნენ უბრალო
აღმანები — მუშები, ვლუბები და მოსწავლე ახალგაზრდები.

მიიღ ამ პრიციესში შთავარი იყო სწრაფავა პრიციესული ოსტატობისაკენ.
ამ მხარე ღვდები რაღო შესხარულდ ვატრალიოიბებმა. ზუგდლეს სხინად
ენქოვლები ხომალდ. ურუსიშვილი, შ. ლადიანი, ა. იმედველი, ვ. გუნია,
ვ. ურუსიშვილი.

ზუგდლის სცენისმწვერვარეა წარბები მიიღეს პირველი არისტოციული
ნაღობმა ოსტრეივისორბა ნ. შენგელაძე, ცნობილმა მსახიობებმა პ. კობახი-
ძემ, ვ. კეიხიძემ, ა. ამირაიბიბა და სხვებმა.

ზუგდლის თეატრი, იმავდ დროს, ლიტერატურული ცხოვრების მძლავრი
ცერა იყო. აქ არა ერისთავი გუმბარაიოვი ღვდას, აკაკის, ვაჟას და ვიკტორიაშვი-
ლისადავ მიმდინილა საუბოდეო თუ მოვიგარია სახამებრი. სავარსებ შემ-
დგე ყოველივის იმარბიოდა წარმოდგენები. ამ თეატრალურ-ლიტერატურულ
სადამოიბეს დღდალი ხლბი ენქრებოდა. ამასანავდ, ეს იყო ხალხში თეატ-
რისადე ინტრესტების აძვრის საუკეთესო საშუალებაც

ახე. მაგალითად, 1912 წელს დიდი ქართველი შოხინას აკაკი წერეთელი
მისი ხსენების ბიბლიოთეკის ვახსანუ ზუგდოში მიიწვიეს. ეს დიდი მნიშ-
ვნელობის ღონისძიებაც წერა-კითხვის ვაგაქცილებული საზოგადოების ად-
ვალბობივო ვანყოფინების თაოსნობით მიიწყო.

ღვანის ვიგარეობით დაწვერებულა აკაკი დიდი ბატონა და სწავრო-
ლი მოელოდა ზუგდოშელებს. მის პატავსაცვად სცენისმწვერვარებს წარმო-
უდგენიან ნაწვერბო „პატარა კახიდან“, აკრთივე მოუწავლებილი ციცქელი
სურათი აკაკის ღვებდან „სისუპირი“.

1918 წლის 20 მარტს ზუგდლის ინტელექციელთა მოუწვევით ქართული
სცენის მშენებმა — დიდი შესხეული, მისი სტეტიო მოღვეწეობის 20 წლის
თეატრეს აღხანახავად. შეხვედრის ღვდეს ერთი წეება ინტელექციებისა და
მსახიობს სოფ. სეხიანთან შეხვედრია, თეატრისხიხვის მურთიგეობითა ღვანის
ატრეობით მართული ტელე.

ზუგდლის თეატრის იტორიაში სრულად ახალი ენაკადი დაწყო საბჭოთა
ხელისუფლების დამყარების შემდეგ.

1922 წლის 11 ავისებტის ათხავა ზუგდლის პრიციესული თეატრის ფარ-
და. თეატრის პირველი დირექტორია იყო ა. ოსტატა.

პირველი პრიციესული სექცეპლის დღე ფართოდ აღინახა ზუგდოში.
ზენიშო მინაწვერებაში იდინეს საქართველოს ოთხობის ცველა კუთხის წარმო-
მადგენლებმა.

ამ დღეს ვაშარბა წარმოდგენები: მირველად ხანგებობა იქნა ნ. შთავაშვი-
ლის „სახანთაოლი“. სექცეპლში მინაწვერება და მთელი დღის (მ. მეგლიაძე,
ც. ამირაიბი, ვ. ვარაქციძე, ვ. შენგელაძე, ვ. ბაიბურა, ა. ველიანი, შ. ოთხი-
შორია, ა. მურუსიძე, ა. რეჩია, ვ. აღმაია, შ. ვერხია, ა. აფხაძე, ვ. დარბა-
ვლია, მ. ცხანთაძე, მ. შიბიფური, ა. ბერაულია, მ. ბატარია, ა. კეიხი, ნ. თო-
ლირაია, თ. გულორიდა, ს. კვარაცხელია, ა. ლატარია, ლ. თოღაძე, ვ. ვარ-
დავა, ვ. ვესხია, ს. შენგელია).

სექცეპლი დავდა ვ. ფრინოსბირბელი, მშატატობა გუოუნოდა რ. ძნელა-
ძის.

სადამის შემდეგმ ვანყოფინება დავიშო მომდრეობა ვუნდეს ვ. ველი-
ანის ხელმძღვანელობით. დასცენით ნაწილში თეატრის დასმა წარმოადგინა მე-
ორე პრეზენტორია — კ. სანახაიის „საღვთე“ ვ. ფრინოსბირბელისა და ა. ციცი-
შვილის დადგმა.

ზუგდლის პირველმა პრიციესულმა მსახიობებმა მტკიცედ საუფრედლო ჩა-
უთარეს ახალ თეატრს, მათი ვანესაზღვრელო დავწლო დასდეს ამ დღე ტრადი-
ციულ საქმეს. ამხე ძნელია უველა მსახიობის ნაღვეწა და ნაშაგარის ნაწილ-
ვლო, ძნელია იმ პიესების დასახელებაც, რომლებიც ათეული წლების ნაწილ-
ზე იღვებოდა ზუგდლის თეატრში. მაგრამ ერთი რამ მაინც უნდა ითქვას:
ოთხობის არ არის არც ერთი ცნობილი ქართველი დრამატურგი, რომ მისი
რჩებოლები პიესა არ დადგმულიყო ამ თეატრში. ბევრმა ატკობმა აქ ვანიცა
ნაწილად შემოქმედებითი ხისარული.

ზუგდლის თეატრში მოღვეწეობდნენ ცნობილი რეჟისორები — მ. კორკ-
ვი, ვ. ურუსიშვილი, ვ. ვარაქციძე, ვ. ვარაქციძე და სხვები. აქ განსაკუთრებით დიდი კვალი
დასტავა ვ. ურუსიშვილის და ვ. ვარაქციძის მუშაობას. არ უნდა დავივიწყო
ვ. ველიანის, ვ. ვაშარბას, შ. ვაშარბას, ა. მაღალკლიძის და სხვების რეჟი-
სორული ნაწილვაწარია. ზუგდლის თეატრის სცენას ასხვებს არა ერთი სა-
ინტერესო რეჟისორი დიდგდა, დიკორაციული ვაწვეწება და აქტორული
შესრულება. თეატრმა ბევრნი სწავლად ვაღვასა თავისი არისტობის მინაწვერ-
ეობ ყოველივის ისწარულიდა არ მოსწვეწებოდა ცხოვრებას; ამ მისწავლებაში
მას ხისხვეწება და მასალ მატება კონტრესტის წვერბა ერისთავიგებმა და
უწარბო სავყარული საქმისადა.

ზუგდლის თეატრის შემოქმედებითი ცხოვრებობა მნიშვნელოვანი ადგილი
უკავიათ ვატრალიბეს რესხელებს სხვადასხვა ქალბებში, განსაკუთრებით
კი ამ თეატრის პირველ ვამოსვლას თბილისის სცენაზე (1958 წ.); ვატრალი-
ბები მართანშეობის თეატრის შემინახვა ჩატარდა. ზუგდოში სექცეპ-
ლებს ცხველი ინტრესტითი ზუგდა თბილისელი მურთიგეობა. შემდგე წლებ-
ში თეატრი ეწევა ინტეგრირის, ამბროსიურის, ოსბ. ცვერის, რუსხიავის,
გოიბის, თელავისა და ლენინების რაიონებს. თეატრის კონტრესტის ცველან
გულრფედლო ხისარული ხლებიღვდნენ.

სასილო წიხინაძე

ჭრად- ჭრადი აბჯანი

ფიჭვილი და პარკოვები

ბრიტანეთის ტელევიზიამ ტრადიციის მიხედვით, გასული წლის სპორტულ სურათის მიმოხილვის დროს, 1967 წლის სასუეთუბო სპორტსმენად სენო აღიბ ბრიტანეთის ჩემპიონი კრეში ჰენრი კუერი.

როცა ტელევიზიის კომენტატორმა კუბერს ჰკითხა, შეესაბამება თუ არა ჩემპიონის ტიტული მისი ხილის მალაზიაში ვაჭრობის აყვავებას, სპორტსმენმა აირიანილად უპასუხა:

„რა თქმა უნდა, ყველა არგამადა სახარტებლოა, მაგრამ თუ თქვენ შეცდებით მომხმარებელ ქალს მიჰყიდით დამაბლო ვაშლს, იგი უარაღდებ არა მაქცეც თქვენს ჩემპიონობას და ამ ვაშლს შავ შუბლში ვახლო-შავი“.

ზაქუტა აიხანს ხეჯაქა

ძველ მატანეებში საომარ მოქმედებათა აღწერის დროს მოხსენიება შხაშიანი გველების ხავე ქალებზე და ხამხუის პურტლებზე, რომლებსაც შტარის ქაჩის ვანლაგებში ავლდებდნენ. დღემდე ფიქრობდნენ, რომ ამ გველების ერთადერთი დანიშნულება იყო შტარის რიგებში შიშისა და განვაშის შეტანა, რასაც ეს შხაშიანი ქვეწარმავლები იწყებენ.

ინოვაციური ზოლოვების უკანასკნელმა გამოცდებებმა დაამტკიცა, რომ შხაშიანი გველები იმიტომ ათავსებდნენ თოვის წამლით ანდა „შტარმული ცეცხლით“ დატენილ ბამბუკსავე ამანაშაღებულ ძველებურ რაკეტებში, რომ ისინი უფრო ზუსტად მიტყვედრებოდნენ მიაწვნი.

მეცნიერებისათვის ცნობილია, რომ ჩხრალი გველი აღუტრიალია ბუნებრივ თაობადადგირით და შეუცდომოდ შეიგარნობს აღმართისა თუ ცხოველის სიბიბას, შემდეგ კი უხტი ორთენტრებიით ახდენს მათზე სახიკვილო თავდასხმას. ჩხრალი გველების ეს თვისება, როგორც ჩანს, კარგად სწავლიათ ძველად და მას ხამხდრად დანიშნულებისათვისაც იყენებდნენ. სხეილურად ბაქონიანი გველებს ათავსებდნენ „შტარმული ცეცხლით“ დატენილ რაკეტებში. ხამხდრის რიგში მოთავსებული ქვეწარმავალი მთელი სხეულით იკლავებოდა მანამ, სანამ „რაკეტის“ ზუსტად არ მიმართავდნენ მოწინააღმდეგის შეჭრულს მძობილს. ამის შედეგად უაფეთი გასროლა აუღდენდნენ ხვედებოდა მოწინა.

ფრთხი ჭირი პარკოვანი

ქ. ფილაძელების (ამერიკა) მცხოვრებმა დროითა დარსობმა ამას წინაშე შეაღებ გადაიხდა თავისი დაბადების დღე. ოუბლაიო კლავა ქანარეული აღიბ და ხელისათვის ვანწრობილება აქვს. წერლობით შეტობვაზე, თუ რას უნდაღის იგი ქალკუში მცხოვრებისათვის ახტი ვახაიკის ხანდაზღუდობას, ღარსუმს ფლორისოფურად უპასუხა: „ხიფურეს. მე ოდესმე ვწლის ახაიანდ ღარსუმის ის საწინილო გრუბუნნი და ხმაური, რომელი ქალკის ქურტებში დგას“.

აიხანსი და სეზომოვანი

ამერიკის შეერთებულ შტატებში, კაბიტალი, როგორც ცნობილია, უწელაფერი შიშობება დაბანდოს კაცმა. მაგრამ როგორ უნდა მოიქცეს ადამიანი, რომლისაც ეს კაბიტალი არა აქვს? წუ შეშინდებით, ამხედებს ახტი აღმართის ნიუ-იორკში მცხოვრებ მარლ მაილტონს, რომელიც თავის თავს აუტოგრაფების სეციაციასტს უწოდებს. მაილტონის რჩეული, აღმართმა ფულს მისაგებაში შეიძლება ხელი მოჰყოლოს,

თუნდაც, ცნობილი პარკოვების იმ ფოტოსურათების შერკვებას, რომლებსაც ამ პარკოვების პირად წარწერები აქვს გაკეთებული. ახეთი ფოტოსურათები სარფიან დასად შეგიძლიათ ვაკვიდოთ. მაილტონის მონაცემებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ამჟამად ათ ვიხი ავტორაფები იუღდება ყველაზე ძვირად: მბღღერის (თითო 86 დოლარი), მუხონლინის (70), ჩერილინის (74), იორკ-მაუერის (74), რუხელის (48), ტრუმენის (88), ჰესის (88 დოლარი) და ა. შ.

ინსტრუქცი კაც

ჩრდილო-აღმოსავლეთ ტოლანდში მიმდინარე წლების დასაწყისში ათასობით ბაყაყმა თვისკვლადობით დასარსულ სიცოცხლე. ისინი გვერტებით ცეცხლდენ გაუხილი დანის მგავს მავალწებებთან ბუჩქებს, რომლებიც უხვად არის ვავრცლებული ამ ადგილებში. ავგლოზობივი მცხოვრებნი წიშით მყოფი უნაერთი ამბავი სხვა სხანასობას, რომელიც რაღაც მართლადილი ავი ამის მომხმარებელს ხედავდნენ. ორი წლით ადრე ბაყაყების ახტი ერთალოვ თეთრ-მცველებობას მთქვა საწინილო ვალვა და შხაშიობა.

იმავ დროს, ტოლანდის ხამხტორი რაიონში მყოფი უნაერთი ამბავი ხედიოდა. აქ ერთმანეთს დარეოვლები თხუნულები და საწყდრო-სასიციციხლო ომი ვაგრძელებნით. ეს მშვიდ-ცხოველები ათასობით შეჭრულს მთქვენ ერთად დაუწოდებლად ვალვდნენ მუარს ერთმანეთს.

ორივე ეს მცხოვრება მეცნიერებმა ადგილად ახსენს: ცხოველებს ვალვინ პერიოდში საბირო სახრდი შემოცილება და ინსტრუქტორად, შხაშილით სიციცილი, საყუარის ნებით სწრაფი სიციცილი არჩივს.

ქვეწარმავალი ცეცხლი დასიორიოვს

ეს ამბავი სეციცილიში მოხდა. აღივი ხილის რაიონში ვანლაგებულმა ყველა საყუარის დაყოფიწველები ღმარუ შვა ფიქრის ტკაცხებნა, რომლის ნომერი უცნობია.

მზნის დროს ურთიხლად იყავით მანქანაში იმეოვანა მგვარის შერკაბინიში შემხვევით დაბრუნებულ ორმეტრიათი შხაშიანი გველი, რომელიც ნილინის ტრამპაში მოთავსებულა.

ეს ცნობა უღობს სწრაფობა მოილო ქალკის სტრუქტურა მანქანაში. ტკაცხის მოუფრთხილდით, მგვარები ვეღარ ხედავდნენ მანქანებში ჩახხდობას. რამდენიმე ხნის შემდეგ მანქანა დაკაფეს. როგორც ვამოცრავ, ქვეწარმავალი ორი მტერი კი არა, 28 საწებტერი სხარტისა იყო. პოლიციელის შეკობვაზე გველი მატარონა უპასუხა: „იგი ვანწრას ვადავატარებ. დარწმუნებული ვიყავი, რომ რაც უფრო ვავაწვდიდებოდი გველის ზომას, მით სწრაფად მოვტებნიდი მას“.

მწკრივი გაგაზუგა

როგორც ცნობილია, დასავლეთ გვრანული გვარსებობი დღელად ევლოვავებინ იმ სამხდრო ორდენებსა და მკლდობს, რომლებიც მათ თავის დროულ პატრონსა დაუტარა. მაგრამ თურმე ვაჭირება რას არ ჩაადენენბს კაცს, რომ რაგვანს-ტული გაწვიო. „ღოლივ ზოლადეციციფური“ აქვეყნებს ახეთი შიანარის განცხადებას: „რანდთა ქარის კავადობი, რომელიც მძიმე ცენონიორ მდგომარეობაში აღმოჩნდა, ჰყოიბ თავის ორდენს. მას ვადაწვეტილი აქვს, ორდენი მიჰყოფოს მშოლოდ და მშოლოდ იმ გვრანულს, რომელიც ბაილიონად აზროვნებს. ორდენის ფსიხ — ვარაგებისამებნა.“ როგორც ხედავთ, „რანდთა“ თავის ორდენი მანარულ ვამოტარნა და თანაც ნირს არ იტებს — უნდა, რომ იგი „სამიგეო ხელს“ ჩააბაროს.

ჭრად- ჭრადი აბჯანი

ქვეწარმავალი
ცეცხლი
დასიორიოვს

ქართველი წამოკვები

თემატიკა

ღვინი მოიღებს სულს კაცის-
სი — ნათქვამია ერთ სადგომო წიგ-
ნი. მაგრამ ამ სიტყვების კუმირი-
ტება ბიკეტის დიდი ხანა აღარა
სწამს.

აღრე კი დიდი მათემატიკელი იყო
სურნაში, მაგრამ ამ დროცელმა
ბევრი ასეთი რამ ჩაიდინა, საცხი-
ლში ფიქრადე კი მოუვიდა ბი-
კეტის, ბევრი ასეთი რამ წამოირო-
შინა, შეგვედ არა მარტო არ ასუნ-
დებოდა, არამედ ახვ სჯობდა, რომ
ასეთი სისულელე შეიძლებოდა მას
წამოსდებოდა.

ბიკეტმა სმა პირველი სტავის
ხაზით დიფიკუ. ხალხ, არიან ასეთი-
ბე, რომლებიც დიდი ხანა სტავის —
უფროსის ხაზით, შეგვიანო ხაზით
და ა. შ. ერთი კარგი მსაკცი
კუთვდა ბიკეტის, სახელად ბუბუტი
ერეკა, ერთი დიდ-მამის შვილებზე
კვადენე ერთმანეთს. და სწორედ
ბუბუტმა ახარია ამ შედინებებს —

შეიყვანა ვინაშე სმეგლი წრეში,
როგორც კი ამ წრეში მოხვდა, ბი-
კეტმა შეამჩნია, რომ იქ უბუნელო
სილოდირიანი შეგვიდა. შეგვიდა თუ
არა რესტორანში, უცებ ამ აქიდან,
ან აქედან შეგინაშედა, და სულ
ერთია ახლოს ვინაშე თუ არა, მა-
შინვე ღვინის გამოვებინა. თან
ქუქის მითიდან მალა აქუვერ და
გადაიღებინა — ბრეშა ბრეშა ბა-
ხა გაუწოდა.

მეგრე სულ ეს ირემები, ვიდრე
პრუსი სუნე დიდიკეტენ და თავისი
ვეგმა რეგის მომტევერენ.

ბიკეტმა კარგად შეისწავლა ჩვე-
ნებური სურვის ტრადიცი და ცერე-
მონია. დღისთი ვეგანდინა, შეენ
უნდა გავიხუტა. მზიად ერთი და
თვად ეთავიდა მგობრბობდენე მ-
ვიდოდ მავლიდა. მწირად მომდარ-
ის, რომ ბიკეტისა და ბუბუტისათ-
ვის იმდენი ღვინი გამოვებავითი,
შეოდ დანაბარეს ამ ღვინით იბილ-

ენე და საბარეო ფულსაც შეიღობ-
დენე.

ბიკეტს ისე ვაიჭერნა სურვის
წესებში, ლეტი შევიდა წყაითა
ამ თემაზე, მაგრამ ამ წყაითებდა
თურმე ერთი არ იყო და ამან და-
ლენე.

ერთივე, ერთი სახეობელი ბაღში,
ბიკეტმა და ბუბუტი ვეინობდენე
შერჩენენ მაგლის. მას ვეგროდი დი-
დი სურვილი იყო გაეგროდი, რომე-
საც ათავად კაცი მესმოდებოდა. დი-
დი თურხური ჰქონდა, დიდი ლხი-
ნი. ბილის ხალხი ამოღა და ბაღში
ეს ირა მავლიდა დარჩა.

უცებ ამ ხალხმავალი მაგიდიდან
ერთი ბოთლი ღვინი გამოვებინეს
ჩვეს მსაკციებს. მოტიანი ოფეტიან-
ბისა ამ თემა — ეს იმ სურვიდან
არის, ვეანსენული კამეცი მოაფ-
ვესი. მძინარეობის გუჯედილით,
რათ იქუხებდენე თავს, თუ ფული
არა ჰქონდათ, ეს ბაღისა რაღათ გა-
მოვებდენეს.

ვერ მუხდენენ, რას ნიშნავდა ეს.
ერთი წუთი არ გავიდა და იმ დიდი
წამოვიდან სიტყვასათი წამოვიდა
ცირელი ბოთლით, ბიკეტის სახეში
დავიდა ერთი, მეორე — ვაჩებო
წარბიდან სასილო თქვათილი მოვი-
და, დიანე ბუბუტიც, მაგრამ ბო-
მარდებდა არ წყებოდა. შეგინ-
ბრებს ამ იყიდნენ სათ, გაქველი-
უნენ.

მალე ითავსო თინათი უმასტეს,

თვითონაც დაწვეს ხოლმე ბის/სი-
ლი, მაგრამ მოქანადღეს კარგმა
ბაღებმა მათ წყაითი ითავად დაეჭ-
ვიან.

სულ მალე ვეკლიან: ბილიტაში
აღმინდენენ. ლეტიერა ნემო, რამდენი
ქუამთევენება შეგვიდა!

კვებე ბანს მსუხუტელი საფიქრე-
ფიში წილი. ბილის იქიანადე ვაძი-
წყურენ, მანეც კი იქიანენ, რათ
აქედნე მსუხუტე, რათ იყრე შეგენ.

ბილის ერთმა გამოვლიდა მსუ-
მა მათ ვეკლიერა თუნდა თურ-
ვე მძინარეობებმა დარდღვის მსუ-
ხუტე ვეკლიე წმინდა ტრადიცი-
აროცა მეზობელი სურხელო კამეცი
მოაფრევედენ და ერთ ბოთლს იყი-
დინა, რომ გამოვებდენ, ლოთების
ვანებ ეს იმას ნიშნავს, რომ მათ ფუ-
ლი აღარა აქვთ, ბოლო სმა კოლე
უნდა და ამამოდ ღვინი გათვებნი
იმდენი ბოთლი იქონი, რამდენიც
ასინი არიან.

თუ ეს წესი არ იყო, ნამდვილ
მძინარე არ ითვლები.
მძინარეობებმა კი ეს წესი არ
იყიდნენ.

აგი ღარსუელი დასანებე კოლე-
ამბობენ, ამ დღის მეგრე ბიკეტმა
და ბუბუტი, წყლის გარედა, სხვა სი-
თისს ახლოსაც არ ვაჩებებანი.

დაეჭერთ თუ ეს არის, რომ ნა-
ქროლობებზე ირცები ახლაც ამჩნევი
სახეზე.

ა. ბარსევიძე

ბიბლიოგრაფია

ანგარი კრებულისი

- ერთმანეთს ვუბოდიდად შეხუტებდენენ.
— ეს, რამდენი ხანია! — თქვა პირველმა.
— ახ, წარბიდევენია! — მეორე მეორემ.
ერთი მათგანი ხელსაშე პირველ მოხუცელ იყო,
დარბეობის და მსობოლია კომიტეტის თავმჯი-
დრე ვეოდ წელს წინებთა ასამბლეებზედ, დი-
ტერატორიობად დიდი ხანა ახლოვებდა მეორეს
უპირად, მას ამხანაგები ბიბლიოთის უმასტენ.
ერთხელ მან კარხანს დროს, ხილავა — „ბარბ-
არისი“ ითი რათ დიქრია. ხელსა თე დამთავრა,
იროფრეუბას და ვერ დიუფულა და ამას გა-
მი წიგნის მძინარე დახინდიდენენ. კლასი-
კლასი პირველითი ვადიდიდა.
— ცოცხალი ხარ? — ჰკითხა პირველმა, —
მისარია, რომ ვნახე?

წინათ, რაცა იგი ბიბლიოთის ელმარეობდა,
უკლებით ვინაშედა მის წინაშე თავის უპირ-
ატეობას, მაგრამ ცდილობდა არ გამოეშვარებინ-
ს. ახე იქილავა ახლოც.

- ვარსებო ცხოვრობ? — ჰკითხა ბიბლი-
ოთისა.
— არა, — მეორე პირველმა, — ძაბოში
ვეხებობი, ოღმერთან ახლოს. კლასის ტექნი-
კობად ვეუზობა, შენ ხალხ ხარ?
— ვიცოცხლობ, — ვაურეკველიდა მეორე ბიბლი-
ოთისა.

- მეუშაობ?
— ვეუშაობ.
პირველმა ვაიციან.
— იროფრეუბას ხაქმე რიგის გაქვს? იმე-
სწილად ვერა?
— ვერა, — მეორე ბიბლიოთისა და ვაჩი-
ლდა, — ვახინებდელი არ დარჩი!
— ეს, ბიბლიოთის, ბიბლიოთის, — უთხრა ბი-
ბლიოთის, — მას რიგირა მეუშაობ? ვე ამხანაგ-
მა ძალიან ვეზღოს ცხოვრებებს ხელს!
— ცხადია, — ნაღვლიანად თქვა ბიბლიოთისა, —
ხელს მართლმაც. იმე-ღებულე ვეგინი ბიბლიოთის მე-
ნანქნე მალს ვეკარხანბო.

ბიბლიოთიდან თარგმნა შ. ბიბლიოთისი.

გაბაკიანის პირველ გვერდზე: სიმეტიზმი სალუტი. ფიტი ოთარ თურქიასი. მეოთხე გვერდზე:
ბულგარეთი, ეურბრე ვანა. ფრანლისტების საერთაშორისო სახლი ფიტი ბონ დი და ედაქიასი.

რედაქტორი გ. ნატარაშვილი. სარედაქციო კოლეგია: ო. ვიციანეშვილი, ს. დურშიშიძე, მ. ხაკაშვილი,
პ/ე, მდივანი ე. გლოგოძე. ო. ტახალა, ო. ციციშვილი, რ. ჩხეიძე, უ. ჯუჯარაძე.

ხმ. კვ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა | შტაბი-რედაქტორი დ. ნილია. ტექნიკატორი დ. ხელიშვილი. კორექტორი ჯ. თამარაძე.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთავეას პნ. № 42, III სართ. ტელ. — რედაქტორის — 99-5465, პ/გ, მედიის — 99-82-69, ვაყოფილებების — 93-28-42, 99-01-39.

რედაქციაში შემოსული მასალები ატარებენ არ უბრუნდებიან. შტაბი 30 აპხ.

ხელმოწერა დასაბედავ 18/IX-68 წ. გამოც. № 87. კილ. ზომის 70x108/16, 1/8 კილ. ფურც. ნახევლე ფურც. 4,11. საბავთრო ფორმათა რაოდ. 4,79.
ბარბოთი დარბოთა რაოდენობა 4,8. ფურცერ ფორმათა რაოდენობა 4,8. ტიპარე 43.700. შტავ. № 3813. უც. 11638.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ქართულმა მოცეკვავეებმა სოფლის
ფესტივალზე სკროს მედლები დაიმსახურეს

ფოტო რ. შორჩილაძისა.

ИНДЕКС 76056

ეროვნული
ბიზლიმთეპე

